

Autentický foto·grafický dizajn

Monika Stacho

Autentický foto·grafický dizajn

Monika Stacho

SPEKTRUM
STU

ISBN 978-80-227-5045-5

Autentický foto·grafický dizajn

Učebný text a obraz pre predmet Fotografia, Fotografický dizajn a DTP – príprava tlače

Ústav dizajnu, Fakulta architektúry a dizajnu

Slovenská technická univerzita

Bratislava

2020

Autor © Monika Stacho
Vydavateľstvo SPEKTRUM STU

Bratislava 2020

Recenzenti:

prof. Ľubo Stacho, VŠVU Bratislava

Mgr.art. Petra Cepková, ArtD., UCM Trnava

Mgr.art. Jana Micháľková, i+i print

ISBN: 978-80-227-5045-5

SPEKTRUM
STU

Monika Stacho

2019

The main goal of the educational text Authentic Photo•Graphic Design is to draw attention to innovations of general pedagogical goals within the Slovak education system and their shift to the future, also with regard to the current pandemic situation.

The textbook is intended for students to become more familiar with the type of assignments which may help them to improve while solving their own tasks. This publication explains and illustrates the process and provides multiple examples to define the essence of assignments.

The text is divided into chapters: essay, analogue, digital and photo-zine, the scripts explain the collaboration of design with photography and the specific tasks of the assignment. A basic knowledge of Photography is necessary for using the textbook. There is a special part of the text about work in the dark room, explaining a technique of photographic printing by applying special photographic emulsion to a variety of materials. In the third part, named Digital, focuses on digital photography and post-processing. It helps students to develop their own project of photographic magazine, portfolio or any other graphic publication, from the preparation phase to the final product for the press.

The last fourth chapter analyzes the phenomenon of the photo book visually through pictures as well as the text analyzes it in the introductory essay.

Vysokoškolský učebný text a obraz Autentický foto-grafický dizajn, prvé slovenské vydanie je určené prevažne študentom Ústavu dizajnu Fakulty architektúry a dizajnu STU v Bratislave v predmetoch Fotografia, Fotografický dizajn a DTP, ale aj širšiemu okruhu poslucháčov, ktorí sa zaujímajú o analógovú a digitálnu fotografiu.

Text je členený na štyri časti: esej, analóg, digitál a foto-grafický zin. V prvej časti publikácia spracúva odbornú, najmä kultúrnu problematiku v širšom kontexte, v ktorom hlavne rozvíja myšlienky a procesy v blízkych oboroch ako je foto-grafia a dizajn. V časti ANALÓG predstaví autorský technologický postup prenosu digitálneho obrazu na rôzne predmety pomocou fotografickej emulzie – aplikovateľnú učebnú pomôcku ako vlastný autorský technologický postup. Ten zahŕňa aj alternatívnu výrobu negatívov z fotografií (napr. z mobilného telefónu) pre ich následné použitie pri práci s fotografickou emulziou na predmetoch z rôznych materiálov.

V časti DIGITÁL zhrnie najdôležitejšie postupy postprocesingu fotografie v dostupnom softvéri. V rámci cvičení „apropriácie“ ukáže výstupy prispievajúce k rozvoju tvorivých postupov aplikovateľných v reklame či dizajne, ktoré môžu študenti kreatívne využívať v budúcej praxi, rovnako ako fotografické metódy a využívanie techniky dostupnej vo fotografickom ateliéri na Ústave dizajnu. V poslednej časti bude predstavený aj spôsob prípravy Fotografického zinu – foto-knihy alebo grafického vizuálu, ktoré bývajú s obmenami hlavnými výstupmi predmetov Fotografický dizajn a DTP – príprava tlače, ktoré autorka vyučuje.

Práca s týmito skriptami predpokladá základné znalosti z fotografie, exponometrie (súvislosti clony, času a ISO), kompozície, svetla a farby, s ktorými sa študenti zoznamujú na hodinách a ktoré si dopĺňajú z doporučenej literatúry. Publikácia sa sústreďuje na praktické spracovanie čiernobieleho materiálu na základe špeciálnych laboratórnych cvičení s fotografickou emulziou v tmavej komore a digitálny postprocessing pri korekcii digitálneho obrazu a tvorbe tlačových dát. Jej benefitom sú výstupy zo zadání, ktoré slúžia hlavne ako inšpirácia a archívny záznam doterajších vybraných prác.

Publikácia tak spája praktickú analógovú výučbu (s fotografickou emulziou v tmavej komore) s digitálnou a jej spracovaním v grafických editoroch až po tlačový výstup.

Tradičná technológia spracovania fotografií, ktorá pomaly zaniká a aj preto pravidelne zažíva svoje comebacky u fotografických priaznivcov, rozvíja tak tvorivé myslenie zúčastnených študentov, poskytuje im špecifické technologické zázemie na pôde Ústavu dizajnu, ktoré im napomáha rozvíjať interdisciplinárne kreatívne schopnosti a zručnosti aj v ďalších tvorivých oblastiach dizajnu. Súčasné spracovanie digitálneho fotografického obrazu nielen produktovej fotografie rozširuje prezentačné možnosti študentských prác na hlavných ateliéroch a ostatných predmetoch, ale rozširuje aj ich autorskú prezentáciu a zručnosti pre ich budúce povolania.

Verím, že tieto učebné texty budú praktickou pomôckou a inšpiráciou pri práci na zadaniach pre študentov predmetu Fotografia, Fotografický dizajn a DTP v závislosti od dostupného školského zariadenia a technológií, a aj pre štartujúcich fotografov, ktorí chcú pochopiť prácu v tomto médiu tradične analógovo a aj profesionálne vo fotografickom štúdiu, vrátane dnes rozhodujúcej postprodukcie obrazu, strategickej pre tlač, prezentáciu dizajnu, základy grafického dizajnu vo fotoknihách, ale aj vo všetkých ďalších oblastiach života, kde sa dajú aplikovať a praktizovať rovnaké postupy na získavanie praktických či digitálnych zručností, ktoré, zdá sa, sú v dnešnej dobe smerodajné.

Ako fotograf a rodič si uvedomujem silu vychádzajúcu z vizuálu študijných materiálov. Obraz mnohokrát napovie o danej problematike viac ako písané slovo a to hlavne v umeleckých odboroch. To je prípad aj tejto publikácie, keďže je venovaná študentom dizajnu a zároveň súčasnej mladej generácie Z. Je im prispôbená natoľko, aby čo najefektívnejšie pochopili praktické súvislosti z nového oboru, ale necháva tiež priestor pre diskusiu a debatu o každej jednej problematike na klasických hodinách.

Fotografia ako hlavný predstaviteľ vizuálneho jazyka, ktorý je medzinárodne zrozumiteľný, zohráva v súčasnom svete kľúčovú úlohu. Obohacuje našu predstavivosť, pomáha skúmať a analyzovať, predstavuje skratku pre písaný text každodenných správ a tak brutálnym spôsobom skracuje bežnú komunikáciu, čo má rovnako vplyv aj na zaznamenávanie textu vo všetkých komunikačných prostriedkoch od kníh až po denné správy.

Fotografia (ako obraz) spolu s dizajnom (v najširšom zmysle slova) vytvára okrem skutočného prostredia, v ktorom žijeme (prírody a mesta), obrovský vizuálny priestor, od reklám v obchodoch až po virtuálny priestor, založený na výstižnom obraze, dizajne a informatívnosti.

Samozrejme pôvodná funkcia užívateľskej fotografie, ako archívneho záznamu, ktorú dnes vieme v sekunde zdieľať, sa v rámci zaznamenávania do archívu nezmenila. Rovnako úžitková fotografia: produktová, ateliérová, profesionálna, komerčná, umelecká a výtvarná fotografia zlepšuje svoje výsledky vďaka denne sa zlepšujúcim technológiám. Svoju prezentáciu, tieto jej súčasti, prenášajú už len do virtuálneho priestoru, keďže časť bežne poznaného vizuálneho sveta v tlačových výstupoch sa znižuje na najnutnejšie množstvo. A to aj vzhľadom k finančnej situácii a následnej niekoľkoročnej hospodárskej kríze, ktorá nás pravdepodobne v blízkej budúcnosti čaká.

Napriek tomu má fotografia a dizajn najväčšiu šancu sa rozvíjať vzhľadom k ostatným druhom umenia a inovačným technológiám. Dominantnú úlohu v tom majú nielen budúce potreby spoločnosti, ale aj školstvo, ktoré sa snaží vytvárať pôdu pre rozvíjajúce sa odbory, ale tiež musí udržať balans s etikou a kultúrou.

Pojem dizajn vo vyspelých krajinách zahŕňa: architektúru, fotografiu, produktový dizajn, vizuálnu komunikáciu, módu a ďalšie príbuzné oblasti, ktoré sa navzájom dopĺňajú a sú prepojené. Tieto cross over (navzájom sa ovplyvňujúce presahy spomínaných oblastí), môžeme prirovnať k liečeniu v tradičnej (alternatívnej) medicíne, kde sa človek lieči komplexne ako živá osoba so spoločnou duševnou a fyzickou stránkou. Kde je všetko prepojené a navzájom sa ovplyvňuje. Nie je možné ho vyliečiť tabletkou na jeden orgán, dívame sa na neho ako na celok, tak ako na svet, nadizajnovaný okolo nás, všetkým, čím nás obklopuje.

Táto interdisciplinarita nie je otázkou len v živote, či v umeleckej tvorbe. Má tiež dôležitú rolu v pedagogickom procese. Je to „rola poznania, aby žiaci samostatne mysleli a uvažovali v interdisciplinárnych súvislostiach, a tak chápali zložitost' sveta. Je dôležité vedieť nielen informácie, ale aj architektúru prepojení, systém súvislostí a dimenzie, aby sme dospeli k celostnému obrazu sveta. Keď totiž pochopíme, že sme pasažiermi na planéte a pochopíme, že na svete „všetko súvisí so všetkým“, v konečnom dôsledku dokážeme predpovedať budúcnosť.“¹ Čo môže zabezpečiť následný rozvoj a prežitie súčasnej civilizácie.

V tomto zmysle je treba využívať aj kreativnosť, jej postupy aplikovať všestranne aj na iné, všetky ostatné oblasti života. Dôležitý pri tejto forme zdieľania poznania je cieľ, dôvera a pravda. Nie je možné, aby tieto motívy „v poznaní“ chýbali.

V súčasnej budúcnosti školského systému sa digitálne zručnosti javia ako najdôležitejšie zručnosti pre zamestnanosť budúcich generácií, avšak kreativnosť jednotlivca v akejkolvek fyzickej technike a praxi, hrá, zdá sa väčšiu rolu, ako zvládnutie samotnej nalinkovanej technológie, pretože tá má možnosti posúvať sa ďalej iba za pomoci kreatívnych inovácií.

Už Bauhaus, ktorý odmietal akademizmus a zdôrazňoval praktickú výučbu v dielnach a spoločenskú úlohu umelcov a ich tvorby² v pestovaní remeselných zručností, si uvedomoval spoločenské súvislosti a dopady inovačného vývoja vo všetkých smeroch vývoja spoločnosti, nielen pre určitú umeleckú časť. Na rozdiel od Bauhausu súčasné umelecké školstvo, „sa zdá, že prežíva krízové obdobie a len ťažko si hľadá cestu k súčasnému životu plnému rozporuplných zmien (či už politických, ekonomických alebo technologických)“³.

Aj Komenského škola hrou niesla v sebe tieto atribúty rozvoja. Školský reformačný systém Ratio educationis⁴ za Márie Terézie zas zdôrazňoval samotnú nutnosť školskej výučby a pedagogický proces pre školy prenášal do tried, kde slúžil zo začiatku iba mužskému pohlaviu. Školy sa využívali na základe triedneho rozdelenia spoločnosti, každej triede prislúchal určitý

1 Prof. Ing. Peter Staněk, CSc., (* 1948, Brno) je slovenský ekonóm a prognostik, pracujúci v Slovenskej akadémii vied. In: <https://www.youtube.com/watch?v=ec2kJoCuvQo&feature=youtu.be>
2 Hans M. Wringler: Kunstschulreform 1900-1933. 1977
3 Bérešová, Simona; Prešnajderová, Dáša: Škola ako laboratórium života, Slovak Design Center, Bratislava, 2020; ISBN: 978-80-89992-06-5, s.28
4 Organizačný poriadok pre školskú sústavu v Uhorsku, 1777

druh školy, ktorý nepodporoval slobodnú výučbu, ale iba tú, ktorú presne tá daná skupina obyvateľstva nutne potrebovala k svojej práci a životu.

Na budúce generácie je potrebné sa pozerat' vzhľadom k nutnostiam, ktoré im, zdá sa chýbajú najväčšmi pre ich budúce fungovanie. Sú vychovávaní ako individuality, často neschopní spoločnej práce v kolektíve. Čo im chýba nie sú technológie, či klasické vedomosti, ale kritické myslenie, sociálne zručnosti a emocionálna inteligencia.

Pedagogické procesy, ako sa hovorí „stará škola“ majú svoje klasické a statické postupy, ktoré sa neinovujú ako v zahraničí osvedčené pedagogické metódy, vytvárané v harmónii s vekom a s jedinečnosťou každej prichádzajúcej generácie.

Unikátnym príkladom takýchto alternatívnych počínov je Summerhillská škola⁵ s „netradičným“ prístupom, ktorý je založený na slobode, demokracii a neformálnych rozhovoroch v rámci pedagogického procesu, kde pedagóg funguje ako partner. Škola funguje od 20-tych rokov minulého storočia. Pristupuje k žiakom individuálne, ale žiaci tvoria komunitu, nie samostatné individuality. Je to malý štát v štáte, so slobodou rozhodovania, ktorá určuje vývoj. Napriek jej úspechom, ostáva celé storočie v podstate ojedinelým príkladom, jasne zadefinovaného princípu.

Moderné školstvo sa sústreďuje na komunikáciu, praktické dlhodobé projektové vyučovanie, neznámkuje ale slovne hodnotí, overuje si dobrané vedomosti a pracuje s feedbackom a hodnotením jednotlivcov aj celých tried. Hľadá na prednosti a pokrok jednotlivého žiaka počas celého procesu jeho výučby. Dôležitejšiu úlohu zohráva napredovanie a proces, akým študent prešiel, nie jediný možný výsledok, ale mnohorakosť výsledkov, posun a rozprava sú základnými kritériami na stupnici hodnotenia v modernej škole.

Avšak ako sa hovorí: „Iba jedna lastovička, leto nespraví.“ Na slovenský školský systém môžeme tiež aplikovať vedeckú tézu z ekonomického oboru, a to, že zmenou stratégie iba jedného hráča, v teórii hier na princípe „Nashovej rovnováhy“ Johna Forbesa Nasha⁶, držiteľa Nobelovej ceny z roku 1994, nemôže získať skupina, pokým túto stratégiu nezmenia všetci hráči. Inak povedané, najlepšie výsledky dosiahne skupina, iba vtedy, ak stratégiu

5 www.summerhillschool.co.uk/ a in: Summerhill, 2008, in: www.csfd.cz/film/279052-summerhill/prehled/
6 <https://www.math.princeton.edu/people/john-f-nash-jr> a in: www.csfd.cz/film/4543-cista-duse/prehled/

zmenia vedome všetci jej členovia. A to platí nielen pre edukačný systém a role pedagógov, ale pre všetky skupiny, ktoré pedagógovia edukujú, pre zamestnanencké skupiny, rodiny a občanov v štáte rovnako.

Okrem toho, že musíme prepracovať edukačnú stratégiu, prenasledujú nás ďalšie globálne neodvratné zmeny, ktorým je nutné sa postupne prispôsobovať. Ak nie v predpisoch a systéme, tak určite s akceptáciou ich príchodu, tak ako ich doba prináša.

Okrem toho, že sa rodia deti „nového typu“, po X, Y, ide o generáciu Z a Alfa – celé nové typizované generácie, my stále ostávame v niekoľko rokov starých tradičných systémoch výučby, ktorých zmena s ohľadom na tento posun je dosť náročná. Nutné je prispôsobovať zmeny v systéme aj s ohľadom na zmeny v klíme, zmeny pre pandémiu, ktorá mení živú kultúru a živý reálny svet na online obrazovkovú plochosť, ktorej sa „doterajší“ človek prispôsobuje zo dňa na deň veľmi namáhavo. Mladé generácie, ktoré sú považované za supervisorov virtuálnych svetov, zrazu pocítili potrebu bežnej nevirtuálnej komunikácie. Bol to iba ich vizuál digitálnej generácie zaradený psychológmi, ktorému sme uverili a dnes vidíme, že okrem toho, že v ňom tápeme my, tápu v ňom nakoniec aj oni?

Z dejín psychológie vieme o vývoji dieťaťa mnoho detailných zistení od Jeana Piageta⁷ až po Josepha Chiltona Pearce⁸, ktorý jeho teórie rozvíjal. Dieťa je tvorivá inteligencia naprieč generáciami a asi jediné, čo potrebuje, je, aby sa rozvíjala slobodne, bez striktného vzdelávania, ktoré môže zničiť magickú hru v každom, aj dospelom dieťati. Rozumné posúvanie a rozvíjanie ich predností môže zabezpečiť lepšiu budúcnosť aj nám, vychádzim modelom.

K tomu by nám mohla dopomôcť už vyššie spomínaná interdisciplinarita, prirodzene aplikovaná a otvorená inovatívnosť novodobých procesov. Analyzovať javy okolo nás, ktoré nám pomôžu nastoliť rozhodujúce myšlienky. Analyzovať podnety z bežného života, či vlastných zážitkov, z iných umení: divadla, hudby, filmu, médií a tradičných kultúr, založených na intuícii a zachovaní náboženskej a historickej identity, tak, aby sme videli svet v súvislostiach naprieč generáciami, ich prirodzenými zručnosťami a geografii.

⁷ <http://www.piaget.org/aboutPiaget.html>, Psychológia dieťaťa, 1950
⁸ <https://josephchiltonpearce.org/biography>, Magical child, 1977 a in: <https://www.martinus.sk/?ultem=651475#description>

Aj to je možno dôvodom, že súčasná mladá tvorivá generácia prirodzene potiera hranice médií, hranice medzi odbormi. Vo výtvarnom umení je to už desaťročia, sochári sa venujú videu, grafici soche a všetci tak trochu dizajnu, lebo ten komunikačný, musí využívať každý jeden z nich. Svedčí o tom aj fakt, ak sa sústredíme odborovo na absolventov fotografie a dizajnu, zistíme, že množstvo fotografův, sa živí grafickým dizajnom, kamerou alebo pracujú v príbuzných odboroch. Dizajnéri si zas sami fotia vlastné výstupy alebo sa z nich stali fotografi na plný úväzok. Dlhodobý zápal umelcov v umení nemá striktné hranice, a preto ho nemožno separovať od autentickej disciplinarity umenia ako takého. Pri tvorbe umenia vznikajú presahy do histórie, sociológie, rôznych nových technológií, zdravotníctva, filozofie, psychológie, politiky či súkromia, z ktorých buď umelci vychádzajú alebo na ne priamo reagujú. Túto širokospektrálnosť nie je možné dištancovať.

V tomto ponímaní dizajn a fotografia stoja stoja pri sebe a navzájom sa prelínajú. V skutočnosti čokoľvek fotograf fotí, dizajnuje si to prirodzene do obrazu, scény, či už ide o architektúru, produkt, portrét, krajinu, detail. Pomáha si svetlom, farbou a navrhuje kompozíciu podľa myšlienky, ktorú prispôsobuje vopred premysleným vizuálom. Prezентuje ich potom printovo či online a už dopredu pozná formáty, ktoré zohľadňuje podľa výslednej platformy a účinku, čo mu priamo určuje dizajn výstupu.

V tlačenej verzii túto funkciu prezentuje fotokniha, ktorá má väčší priestor na prezentáciu náročnej myšlienky, ako tomu je pri jednom obraze. Je to fenomén, ktorý v súčasnosti na zahraničných školách patrí medzi najdôležitejšie umelecké výstupy. Priestor, ktorý poskytuje kniha po formálnej aj obsahovej stránke dokáže rozprávať príbehy odohrávajúce sa v čase, ktoré sú tak dynamické. Pre celkovú dramaturgiu knihy sú potrebné dve profesie: fotografia a dizajn! Preto formát fotoknihy nevyužívajú na prezentáciu len fotografi a umelci na zaznamenanie diel výtvarného umenia, ale v komerčnom svete na druhej strane stojí produktový katalóg s príbuznými parametrami. Dnes fotokniha v umeleckej oblasti často narába s archívnym (napr. Obchodná 1984 – 2014), dokumentárnym materiálom (napr. AMA. Lubomír Ďurček, Květoslava Fulierová, Július Koller and Amateur Artists⁹), architektonickým a krajinárskym (napr. Bratislavský

⁹ Ed. Grúň, Daniel: AMA. Lubomír Ďurček, Květoslava Fulierová, Július Koller a amatérski výtvarníci, SCHLEBRÜGGE.EDITOR, ISBN: 978-3-903172-62-3

región ¹⁰⁾ a špecificky sa zameriava na presnú dramaturgiu obrazov a ich dizajn. Svedčia o tom aj pravidelné diskusie na OFF festivale fotografie Bratislava¹¹ pod značkou Pho Bo, ktoré vedú dizajnér a fotografka a medzi mladými ľuďmi majú veľký ohlas. Fotokniha si teda vyžaduje špeciálny fotodizajn, prispôbený obsahu, lebo „grafický dizajn je aj obsah“ ¹², text, ktorý navrhol Boris Meluš na obálku časopisu Designum Slovenského centra dizajnu v roku 2012. Znamená to, že fotografický obsah je rovnako dizajn ako spracovateľský dizajn samotný. Fotografie navrhuje a vytvára fotograf ešte predtým ako stláča spúšť. Má ich vopred vymyslené v hlave a snaží sa ich nájsť v realite, pri inscenovanej fotografii si ich naaranžuje. Rovnako autor, alebo spracovateľ cibrí fotografický výstup v postprocesingu úpravami, ktoré vedia tiež meniť charakter fotografického výstupu, a tak ich nutne zlepšuje. K rozmiestneniu a použitiu fotografického výberu prispieva práve autor fotografií s dizajnérom či redaktorom, v iných kontextoch medzi obrazmi na dvojstranách a dramaturgii, by totiž mohol vzniknúť úplne iný “main message” autora.

Samotná fotografia si vybojovala svoje miesto medzi vtedy klasickými umeniami pred viac než 50-tymi rokmi. Stala sa rovnoprávnou a uznávanou disciplínou, ktorá získava, vzhľadom k online publiku (video, youtube, instagram atď.) skoro monopolného postavenia v dnešnom svete zdieľaného obsahu, reklamného obrazu na verejnosti, ale aj do súkromnej komunikácie. Niet pochyb o tom, že táto interdisciplinarita má budúcnosť, ktorú bude treba formovať eticky, spoločensky a kultúrne.

Úlohou tohto textu však nie je obhajovať, niečo, čo dávno existuje, ani cross over konexie medzi umeniami, či odbormi, ktoré sa vyvinuli autenticky a prirodzene sa ovplyvňujú vo vývoji a inováciách. Dôležité je rozvíjať myšlienky interdisciplinarity, sústrediť sa na ich prínosy a aplikovať ich v ďalších možných prostrediach: v súkromí, v školstve, v budúcich zamestnaniach, v osobnostnom raste a nezabúdať pri tom na sociálnu a empatickú stránku veci.

Vo fotografii je dôležitý „rozhodujúci okamih“, termín, ktorý prislúcha fotografovi menom Henri Cartier-Bresson¹³. Ten, rok predtým ako zomrel,

v roku 2002, povedal, že „fotografia je neustále maľovanie, to je všetko...“¹⁴. Myslím, že tým myslel rôznorodosť prístupov k fotografickému obrazu, ktorý na základe autora do fotografie vkladá vizuál, ktorý v skutočnosti nie je tým esenciálnym, pravdivým zobrazením udalostí, ale pohľadom pozorovateľa, fotografa, jedného z nás a to napriek tomu, že sa jedná v tej chvíli aj o kompozičný rozhodujúci okamih, ktorým sú povestné práve Bressonove fotožurnalistické fotografie. Dnes totiž aj exaktná veda pripúšťa, že pozorovateľ a autor výskumu, pri zápise pokusov, má určitý vplyv na ich výsledky, napriek tomu, že sa jedná o súpis čísel a reakcií v absolútne sterilnom prostredí a okamihu¹⁵.

Podľa Susan Sontagovej¹⁶ a to platí aj pre dnešný virtuálny svet: „Dnes všetko, existuje preto, aby skončilo na fotografii“¹⁷. To môžeme jednoducho preniesť do súčasného online priestoru a zdá sa, že je to pravda aj z existencionalneho hľadiska. Ani Roland Barthes¹⁸ jej súputník a teoretik obrazu a fotografie, neuvažoval inak, aj keď videl v zobrazených fotografiách „smrť v budúcnosti“¹⁹, ktorú neuveriteľne pociťoval už v čase snímania obrazu. Obidvaja títo teoretici priniesli do vnímania obrazu filozofické tézy, ktoré sú z veľkej časti pochopené, no ich podstata je ťažko aplikovateľná na náš digitálny stav a s ohľadom na pôvod ich vzniku a nie je to asi ani potrebné.

Bez ohľadu na to, okrem všetkých polôh fotografie, ktoré dnes poznáme, je jej použitie bezprecedentne odôvodnené a aj nepostrádateľné v najpríbuznejších umeleckých odboroch ako je architektúra, dizajn a grafický dizajn u nás na fakulte. Nielen z hľadiska ich výstupu a prezentácie, ale rovnako v rovine rešerší a analýzy a tiež v procese akejkolvek analytickej umeleckej tvorby. Preto je fotografický dizajn neoddeliteľnou súčasťou akéhokoľvek dizajnu okolo nás.

Z praktických skúseností na fakulte je zrejmé, že študenti Ústavu dizajnu konkrétne využívajú fotografiu v niekoľkých oblastiach svojho štúdia, či pri odborných alebo ateliérových predmetoch. Fotografia tam tvorí často polotovar výstupu a v niektorých prípadoch aj výstup celý.

10 Kováč, Matej a Adam: Bratislavský kraj, BKS, 2020, ISBN: 978-80-99911-03-2

11 <https://offbratislava.sk/>

12 Meluš, Boris: obálka časopisu designum 3, SCD, in: <https://www.facebook.com/126964388619/photos/a.492860373619/10158692300658620/>

13 <https://www.magnumphotos.com/photographer/henri-cartier-bresson/>

14 <https://svet.sme.sk/c/4036265/vsetko-ma-svoj-rozhodujuci-okamih.html>

15 z rozhovoru s profesorom kvantovej fyziky a pracovníkom CERN-u Janem Rakem, in: <https://www.youtube.com/watch?v=lp15RxoJbBE&list=PLyVNKqkkebeFnlnNY6N8LaoA0JvMXpJnY&index=9> a tiež in: <https://www.flowee.cz/iqport/6682-jan-rak-kdy-bude-na-zemi-raj-az-si-uvedomime-ze-si-realitu-vytvarime-sami>

16 <https://www.nytimes.com/2019/09/15/books/susan-sontag-biography-benjamin-moser.html>

17 Jej najnámnejšia kniha vzhľadom k fotografii: Sontagová, Susan: O fotografii, Paseka, Praha, 2002, s. 29

18 a jeho najznámejšia kniha: Barthes, Roland: Světla komora, Agite/Fra, Praha, 2005 (1. vydanie 1981)

19 Ibidem: s. 92

Čo mňa naplňa v tejto pedagogickej, fotografickej a umeleckej praxi, je práve zážitková práca na odborných predmetoch, kde sa škola a prax pri fotení, spolu s emóciami, mieša a vytvára zvláštnu „školu života“, ktorá autenticky plynie v rozhovoroch a informáciách, naplňajúcich pripravené zadania. Tento druh výuky (prednáška a následná prax) umožňuje striedanie duševnej práce s fyzickou, čo zaručuje neustálu duchovnú prítomnosť zúčastnených žiakov a striedanie aktivít duševnej práce s fyzickou (pri držaní fotoaparátu). Preto uprednostňujem projektové vyučovanie (formát fungujúci v západnej edukácii systémovo už od Bauhausu, na škole sa pretavil do formy vertikálnych atliérov), sústredenie sa na širší problém s dopredu známym zadáním a termínom, aby bolo možné pracovať s manažmentom času, ideou, logistikou priestoru, materiálom, ale nakoniec aj neindividualistickým kontaktom zúčastnených študentov, ktorí musia v malých priestoroch brať na seba veľký ohľad a často úzko spolupracovať, či zastávať úlohy na požiadanie (na predmete fotogarfia).

Toto spolu-učenie podporuje cibrenie organizačných schopností a predstavivosti študentov, čo najlepšie uchytenie myšlienky a práce na komplexných projektoch, či už pri produkcii fotenia, výbere, úprave a následnom spracovaní do tlače, ale aj v priestore analógovej fotografie, kde je nutné dodržiavať procesuálne postupy (s malými tvorivými zmenami) a učiť sa ich postupom – aj jeden študent od druhého.

Zážitková časť výučby tvorí fixný a stabilný priestor slúžiaci na vedomé uchovanie poznatkov a vedomostí z danej praxe. Keďže mladí ľudia generácie Z sú našou najbližšou generačnou budúcnosťou, je potrebné meniť spôsoby a postupy vzhľadom k ich výnimočnosti. Zatiaľ je nejasné kam by mala táto edukačná zmena mieriť, aj keď informácie o generácii nesú so sebou jasné špecifiká, súčasná kríza však naštrbila ich vnímanie ako generácie internetového sveta bez fyzickejších potrieb. Ukázalo sa totiž, že táto generácia je priveľmi citlivá, nie viac ako žijúca v online svete, čo nasvedčuje tomu, ako citlivo vnímajú pandemické zákazy a negatívne zmeny doma aj v škole a vo svojich životoch, zmeny, s ktorými nerátali. V tomto zmysle, tieto tvorivé odborné predmety môžu vytvoriť optimálny balans, napriek tomu, že sa odohrávajú tiež online, medzi dištančnou výučbou a praktickým umeleckým odborom, ktorí študenti študujú. V tomto prípade sú dôležité cielené procesy tvorby, arteterapia, autoterapia,

nastolenie pocitu dôvery a slobody, v ktorom sa môžu realizovať, aby emocionálne záťažové obdobie prekonal. Aj keď to nie je prioritná náplň žiadneho predmetu, prekonanie tohto problému, bude asi najväčšou výhrou. Verím, že študenti, ako naša budúcnosť, podvedome tieto princípy vstrebávajú a prežijeme toto ťažké obdobie vo fyzickom a psychickom zdraví.

Pri návrate k praktickému vyučovaniu, môžu študenti znova prežiť renesanciu fotografického analógu, ktorá zažíva svoj neustály comeback, tak, ako čas rotuje v slučkách. Verím, že tento technologický zázrak nezostane zabudnutý ako endemický postup a stále sa nájde niekto, kto by oživil jeho klasickú alchýmiu, potrebnú k pochopeniu komplikovanosti aj bežného sveta.

K tomuto názoru ma priviedli skúsenosti zo zahraničnej praxe, navštívených univerzít a pokrok v pedagogickej výučbe napr. vo Fínsku. Preto sa snažím o tento impact do mnou vyučovaných predmetov, ktoré sú otvorené kombinovaným, klasickým aj neklasickým procesom naraz, podporené technológiami a všeobecným interdisciplinárnym prehľadom aj z bežného života a neformálnymi rozhovormi, vytvárajúc tak autentický foto-grafický dizajn, ktorý tvoríme my a on tvorí nás.

Človek často dokáže vyčítať z fotografií a obrazu oveľa viac ako z odstavcov textu, dnešná pandemická situácia nás vo výučbe o tom dostatočne presvedčila. Samozrejme najemotívnejší je živý obraz, ale ak ten nie je dostupný, môže ho nahradiť aspoň reprodukováný. Publikácia preto obsahuje množstvo obrazového materiálu, ilustračného a veľa ukážok, ktoré slúžia na inšpiráciu, ale aj ako umelecké diela so samostatným výtvarným obsahom a myšlienkou.

Tento krátky diskurz obsahuje množstvo podnetov, ktoré ma cross over ovplyvňovali nielen v poslednej dobe. Okrem svojej rodiny a jej aj svojej histórie, to boli pedagógovia, ktorí ma roky formovali a nedá sa zabudnúť na ich pozitívny vplyv, ktorý ma prenasleduje desaťročia spolu s novými poznatkami zo života a absolvovaných stáží. Verím, že každý z nás nájde svojho najlepšieho učiteľa, ktorý ho posunie dopredu, v akomkoľvek štádiu života a v akomkoľvek našom aj vašom veku. Či už je to rodič, priateľ, dieťa, rodinný príslušník alebo kolegovia.

Pri analógovom fotografovaní (myslí sa tým klasický analógový proces) používame analógový fotoaparát na klasický film, zvitkový 60 mm alebo 35 mm, tzv. kinofilm. Keďže plánujeme materiál následne spracovať v nám dostupnej tmavej komore (obr.2), používame materiál čiernobiely. Týka sa to filmov²⁰, ale aj fotografických papierov²¹ (obr.3) značky Foma, výrobcu fotomateriálov od roku 1921 z českého Hradca Králove. K tomu potrebujeme chémiu (obr.4), ktorú používame na vyvolávanie a následné ustálenie filmov, alebo aj na vyvolávanie a ustálenie fotografických papierov (niekedy je univerzálna, ale treba ju nariediť v rozdielnom pomere). Popríklad môžeme použiť aj tónovač, dostupný v odtieni sépia²² a indigo²³.

Na obr.1 je sovietsky fotoaparát Lubitel' 166B²⁴ (v preklade amatér), používa sa so zvitkovým filmom. Je ľahký, lebo je vyrobený z plastu, v takmer nezmenenej podobe a funkčnosti jeho výroba trvala rovných 50 rokov a je to tzv. dvojoká zrkadlovka. Cez hornú šošovku sa zrkadlovco pozeráme na fotiaci predmet a cez spodnú optiku fotíme. Po otvorení zadného krytu, vložíme cievku s filmom na spodnej strane a film začneme navíjať do hornej časti pomocou pravého vonkajšieho kolečka (obr.5). Po zavretí otáčame navinovacím kolečkom dovedy,

²⁰ <https://fomaobchod.cz/cernobilenegativnifilmy/>
²¹ <https://fomaobchod.cz/cernobilefotopapiry/>
²² <https://www.foma.cz/cs/fomatone-sepia>
²³ <https://www.foma.cz/cs/fomatone-indigo>
²⁴ <https://www.ephoto.sk/komunita/clanky-uzivatelov/2189/lubitel-166-universal-tehla-z-termoplastu/>

6

kým neuvidíme v malom červenom okienku na zadnej strane číslo jedna – prvý záber. Po tomto kroku už fotoaparát neotvárame. Zakaždým záberom je nutné pretočiť záber na ďalší a pred každým stlačením spúšte na objektíve ju zas natiahnuť.

Obr.7 je pohľadom do hľadáčka fotoaparátu z hora, kde je možné využiť malú lupu pre lepšie zaostrenie, nachádza sa tam matnica so zaostrovacím krúžok v strede.

Po vyfotení 12 obrázkového zvytkového filmu (obr.6), dotočíme koniec filmu dokonca na navíjaciú cievku a vtedy môžeme zadnú stranu fotoaparátu otvoriť (obr.8). Exponovaný vyvolaný film (obr.9) vyberieme z fotoaparátu a pripravíme si tmavú komoru na jeho vyvolávanie. Navíjanie filmu na vyvolávaciu cievku vyvolávacieho tanku prebieha za úplnej tmy (obr.10), až kým nevložíme cievku do vývojnice a nezatvoríme ju svetlotesne vrchnákom. Následne použijeme postupne chemikálie (vývojku, prerušovač, ustaľovač) v presne vyrátanom čase (podľa použitých materiálov) a rovnakej teplote roztokov (20°C). Až po ustálení môžeme vývojnicu otvoriť za svetla (obr. 11). Film vyperieme šampónom a necháme ho sušiť rozvynutý a zavesený na neprašnom mieste.

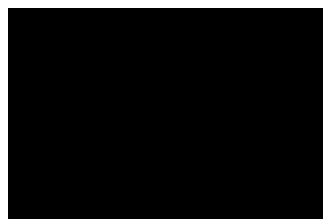
7

8

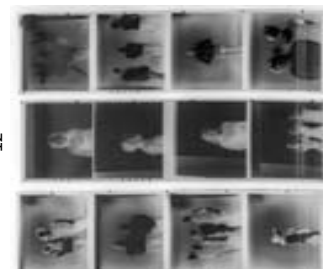
9

22

11

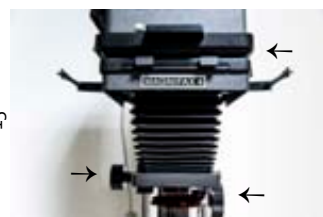
12

13

14

15

16

23

Po vysušení film nastriháme podľa dostupnej veľkosti trezoru²⁵, aby sme zabezpečili bezprašnosť jeho úschovy (obr.12).

Následne si zvolíme veľkosť papiera, ktorý plánujeme použiť. Veľkostí na výber je mnoho, ale my sa sústredíme na tie, ktoré vieme vzhľadom k veľkosti dostupných laboratórnych misiek spracovať. Musia byť tri, na všetky potrebné roztoky (vývojka, voda a ustaľovač), plus potrebujeme nádobu na pranie fotografií s tečúcou vodou. Parametrov a druhov fotografických papierov je viac, najdôležitejšie sú rozmer, počet, povrch a gradácia. Okrem menších rozmerov, sú to rozmery 18x24, 24x30, 30x40, až po 50x60cm. Obvykle platí, že papiere predávané v menších rozmeroch sú častejšie dostupné vo väčších počtoch v balení. V 100, 50, 25 a 10 kusoch. Povrchy sú najčastejšie lesklé, matné či velvet a gradácia je mäkká (S), normálna (N) a tvrdá (C) – najkontrastnejšia, bývajú označené aj farbou štítku: zelená, červená, modrá (obr.13).

Po výbere papiera pristúpime k zväčšovaciemu prístroju Manifax 4 (obr.14), kde používame pri objektíve červený filter, rámček na vkladanie samotného filmu a dve nastavovacie kolieska (obr.15) pre určenie konečnej veľkosti fotografie a jej ostrosti (jedno na nastavenie výšky zväčšováka a druhé pre nastavenie polohy objektívu zväčšováka). Používame tiež časový spínač (obr.16) na nastavenie presného expozičného času, ostriacu lupu a fotorámik, kde sa umiestňuje papier pri zväčšovaní (šípky na obr. 14).

²⁵ <https://fotomaterial.sk/sk/archivacia-filmov/51849021-trezor-a4-na-film-120-4-pas-pergamin.html>

Ako prvé si vytvoríme tzv. index (obr.17), kontaktnú kópiu filmu, aby sme mohli vidieť zábery zobrazené v pozitíve. Index sa vyrába priamym uložením negatívov na fotografický papier, zaťaží sa sklom. Po exponovaní sa vyvolá a ustáli. Podobný proces sa používa aj pri technike fotogramu²⁶, kde sa namiesto filmu používajú rôzne priehľadné a nepriehľadné materiály a prírodniny, ktoré tak vytvárajú svoj vlastný negatívny (biely) obraz. Ukážky fotogramov sú na strane 38 – 41.

Po výbere záberu na zhotovenie fotografie, negatív vložíme do rámčeka zväčšováku (obr.18) a vnútornými lamelami v ňom vykryjeme potrebnú časť, ktorú zväčšujeme.

V tmavej komore používame nastavitelné červené svetlo (obr. 19), na ktoré fotografické papiere nie sú tak citlivé ako svetlocitlivé vrstvy na filmoch, ktoré pri spracovaní nesmieme osvetliť žiadnym svetlom, ani červeným. Vyvolávací a ustaľovací roztok za sebou nasledujú v miskách (obr.20) a používajú sa pri nich osobitné jednotlivé štipce, ktoré sa nepremiestňujú, aby sa zachovala dôkladná účinnosť všetkých roztokov, čo najdlhšie. V strede je umiestnený prerušovací roztok, najčastejšie voda rovnakej (20°C) teploty ako ostatné tekutiny.

Zhasneme a nastavíme si správnu veľkosť záberu podľa vybraného papiera (obr.21) a obraz zaostříme pomocou špeciálnej lupy (obr.22).

17

18

19

20

21

22

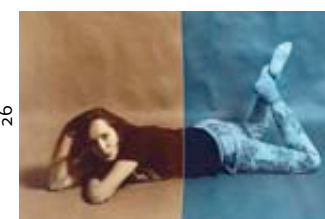
23

24

25

26

Vyrobíme si expozičnú skúšku (obr.23), ktorá nám poslúži na presné zistenie expozičného času, pre daný záber, papier a použitú clonu na zväčšováku. Skúška vzniká postupným pridávaním napr. 1 sekundy, ktorú postupne pridávame odkrývaním kúska exponovaného fotografického papiera nepriehľadným materiálom. Potom papier vyvoláme a ustálime. Vyberieme čas, ktorý je adekvátny vzhľadom k požadovanému výsledku na dennom svetle a použijeme ho na výslednú výrobu fotografie konečného formátu, ktorú vyvoláme (obr.24).

Po vyhotovení fotografií je možné fotografie tónovať do dvoch tónov: sépia (hnedá) a indigo (modrá), tak ako dovoľujú produkty firmy Foma. Presný tón a intenzita závisí od dodržania teploty, doby tónovania a prania. Tento proces prebieha za denného svetla (obr.25) a na obr.26 je približná ukážka farebných výsledných farebných tónov, ktoré je možné pri tónovaní dosiahnuť z akejkoľvek klasickej čiernobielej fotografie.

27

Autorská technika alternatívneho prenosu obrazu vznikla v roku 2016 ako dostupnejší a jednoduchší proces pre spracovanie fotografickej analógovej témy s použitím fotografickej emulzie (v pôvodnej svetluskrytej forme na obr.28)²⁷. V prvom rade ide o prenos obrazu na alternatívny negatív digitálnou technikou a v druhom o jeho využitie na prenos obrazu pomocou fotografickej emulzie na rôzne materiály či predmety.

Pri tvorbe zadania pre túto tému s názvom Rodičia vychádzam z možnosti, ktorá je pre všetkých študentov dostupná a to hocikakého digitálneho záznamu, trebárs aj z mobilu. Študenti majú za úlohu zhotoviť snímky svojich rodičov či blízkych nasvietených z jednej strany a pripraviť ich v čiernobielej verzii tak, aby sa z nich dal vyhotoviť negatív (invertovaním fotografie v Ps). Tieto zábery sa dajú vytlačiť na priehľadnú fóliu, kedysi známu ako meotarovú (obr.29). Po zhotovení takéhoto výťlačku vznikne náhrada negatívneho filmu, ktorú použijeme ako klasický fotografický negatív (obr.30) pri zhotovení pozitívneho obrazu na predmete či materiály s vopred pripravenou fotografickou emulziou.

Emulziu roztavíme v teplom (30 – 40°C) kúpeli, pridáme tvrdidlo a za slabého červeného osvetlenia (obr.31) ju nanesieme štetcom na vybraný predmet, materiál (kameň, drevo, porcelán, textil, plast apod.) s opatrnosťou na inaktivitu

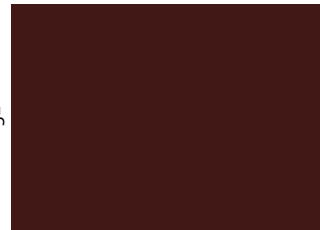
28

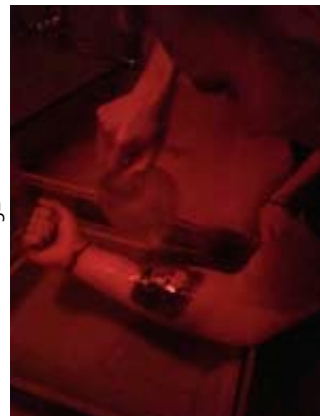
29

30

31

32

materiálu, kedy je nutné použiť pred emulziou epoxidový lak. Emulziu necháme najmenej 24 hodín zatvrdnúť, čo sa stále odohráva v tme. Po tomto čase môžeme nazväčšovať pripravený obraz na daný materiál a postupujeme rovnakým procesom ako pri klasickom vyvolávaní fotografií. Časť materiálu s emulziou vyvoláme vo vývojke (alebo ju namočíme do tohto roztoku), prerušíme, ustálime v ustaľovači a opatrne vyperieme vo vode s ohľadom na použitý materiál. Sušíme voľne na vzduchu (obr.27).

Nevýhodou takéhoto prenosu tlače na fóliu je raster, ktorý sa pri zväčšovaní rovnako zväčšuje, pri použití textilu je však táto skutočnosť výhodou. Pri primeranom zväčšení tento efekt nie je badateľný, pri enormnom zas pôsobí ako sieťotlač, čo je možné využiť na kreatívne experimentovanie.

Výnimočné použitie emulzie využil študent Martin Orišek, keď ju aplikoval na vlastnú ruku. Emulzia na koži musela vytvrdnúť 24 hodín pod čiernou fóliou a obraz bol následne vyvolaný polievaním vývojkou a ustálený ustaľovačom (obr.32). Prosím tento postup bez odborníka neopakujte vzhľadom k možnej citlivosti pokožky.

Na nasledujúcich stranách môžete vidieť príklady materiálov s použitím emulzie, ktoré študenti využili a zrealizovali. Ide o textílie, drevo, porcelán, keramiku, betón, plast, korok, kameň, knihu, mušľu, kovy a sklo. Nachádzajú sa tam aj realizované študentské práce z predmetu Fotografia.

²⁷ <https://fomaobchod.cz/inshop/files/74052/FOTOGRAFICK%C3%81%20EMULZE.pdf>

Študent získa komplexné znalosti z analógovej fotografie v tmavej komore aj mimo nej a základy digitálnej produktovej fotografie v štúdiu vrátane postprocesingu. Opakovanými praktickými cvičeniami nadobúda a rozširuje svoje vedomosti a zručnosti v rámci fotografie, jej dejín, technológií a postupov v tvorivých zadaniach s klasickým čiernobielym materiálom ale aj so špeciálnym technologickým využitím fotografickej emulzie. Cieľom predmetu je praktické zoznámenie s klasickým negatívnym a pozitívnym laboratórnym spracovaním čiernobielej fotografie. Študenti pracujú s analógovým fotografickým materiálom a získajú základné vedomosti zo spracovania fotografického materiálu a jeho následného prevedenia (skenom) do elektronickej verzie a postprocesingu. Študenti sa venujú princípom chemických reakcií v tmavej komore – vytváraniu strukáží pomocou ustaľovača a vývojky, kompozíciám obrazu v technike fotogram a tónovacím technikám v analógovej fotografii. Počas semestra sa zúčastňujú fotenia vo fotoateliéri analógovým fotoaparátom formátu 6x6 so zábleskovým osvetlením a backstage fotografii digitálnym fotoaparátom. Oboznámia sa s procesom spracovania negatívneho filmu a výrobou čiernobielej fotografie vo formáte 50x50cm. Hlavné zadanie pozostáva z jednoduchého svietenia dvojportrétu (rodičov) z jednej strany a jeho následné prenesenia pomocou fotografickej emulzie na študentom vopred vybraný predmet z rôzneho materiálu (drevo, kameň, plech, textil apod.). Výsledný predmet s emulziou študenti fotograficky zdokumentujú vo fotoateliéri a jeho upravenú verziu snímky elektronicke odovzdávajú. Súčasťou predmetu je úvodná hodina, prednáška o základoch exponometrie, vedenie praktických úloh, ktoré sú zakaždým vopred vysvetlené teoreticky a každoročná návšteva výstav Mesiaca fotografie v Bratislave, z ktorej vypracujú report. Cieľom predmetu je tiež pracovať v skupinách, prijímať vedomosti a zručnosti v kolektíve, reflektovať vlastné individuálne výsledky a neskôr získané vedomosti z predmetu využiť v produktovej fotografii vlastných školských projektov a v predmete Fotografický dizajn, ktorý je pokračovaním predmetu Fotografia.

Photography: The students will gain comprehensive knowledge of analogue photography in and outside of the darkroom and the basics of digital product photography in the studio, including image post-processing. Through repeated practical exercises, he acquires and expands his knowledge and skills in photography, its history, technologies and procedures in creative assignments with classic black and white material but also with a special technological use of photographic emulsion.

The aim of the course is to make student familiar with classical negative and positive laboratory processing of black and white photography. Students work with analogue photographic material and acquire basic knowledge of photographic material processing and its subsequent conversion (scan) into electronic version and postprocessing. Students devote themselves to the principle of chemical reactions in the darkroom – the creation of special technique with help of developer and fixer liquids, the composition of the image in the technique of the photogram as well as tone techniques of analogue photography. During the semester, photographers will be photographed on a 6x6 analog camera with studio flash and will get acquainted with the processing of negative film and printing black and white photography in the format of 50x50cm. The main assignment consists of simple one side lighting of a double portrait and its subsequent transfer by photographic emulsion to a selected item of different material (wood, stone, metal, fabric etc.). The final object with the printed picture will be photographed by students and edited and electronically submitted to teacher. Part of the subject is a lecture about the basics of exponometry, practical exercises and visiting of the exhibitions of the Month of Photography in Bratislava with a report of one of it. The aim of the subject is to work in groups, to re-evaluate the individual results and acquired knowledge in the product photography and later in the subject Photographic Design, which is a continuation of the subject Photography.

Ráchel Dudová

Juliana Slabeyová

Laura Uhlárová

Kristína Ficová

Sára Volemanová

Mathieu Duval

Peter Lacko

Dominika Schwartzová

Dominika Schwartzová

Gabika Gujberová

Matej Petrula

Maria Goppel

Laura Uhlárová

Adam Písa

Karin Kittner

Natália Švabeková

Alžbeta Adamíková

Magdaléna Reháková

Marie Chanel

Raquel González Martín

Peter Podolský

Berenika Polomová

Tamara Szomolányiová

Michal Blaško

Sára Pavlová

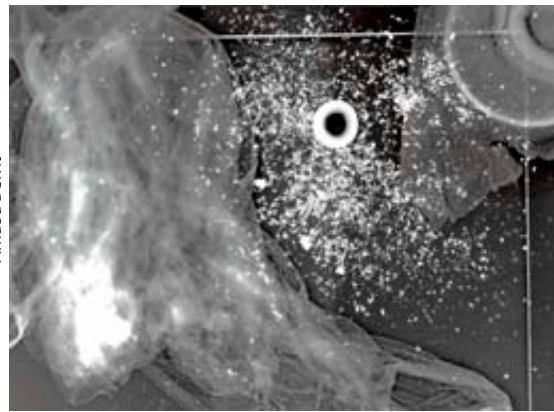
Jana Micháľková

Jarmila Martinková

Martin Mikláš

Arnaud Delvit

Natália Jurčíková

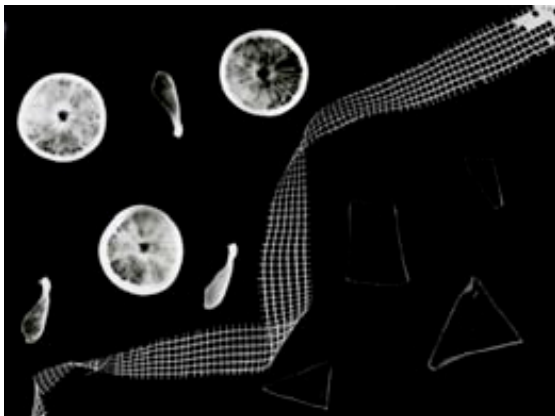
Berenika Polomová

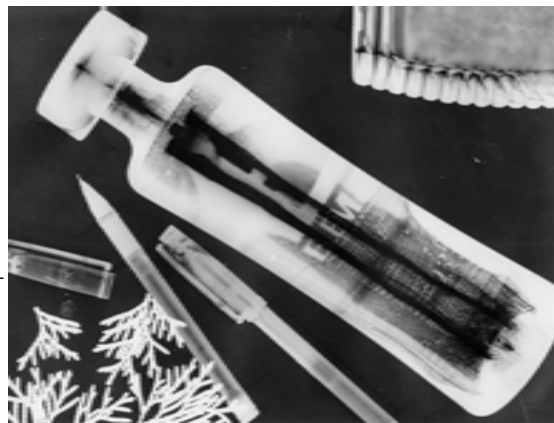
Paulína Kvašayová

Roman Szimeth

Laura Uhlárová

Raquel González Martín

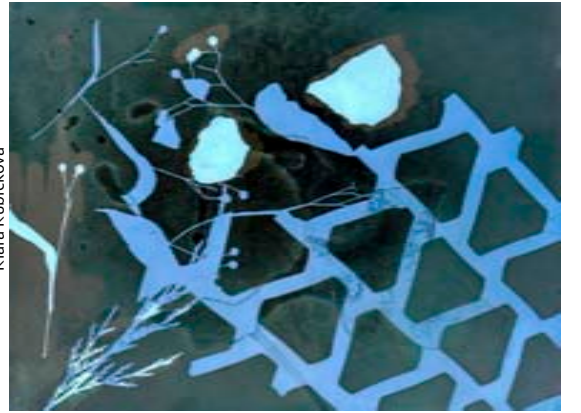
Arnaud Delvit

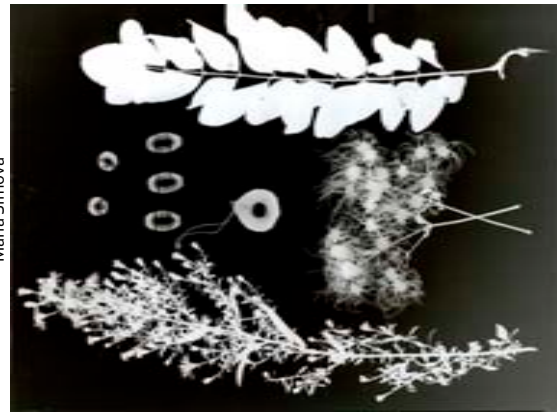
Klára Kubičková

Ráchel Dudová

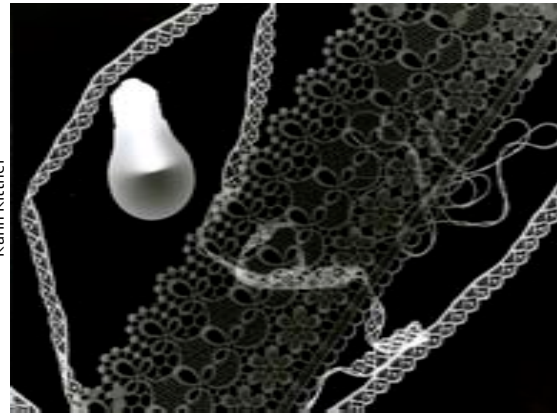
Klára Kubičková

Mária Šimová

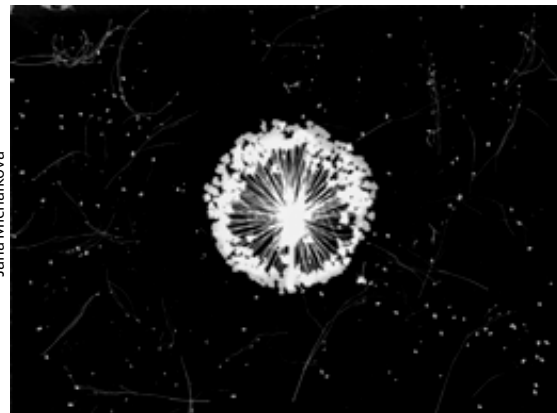
Matúš Kurdel

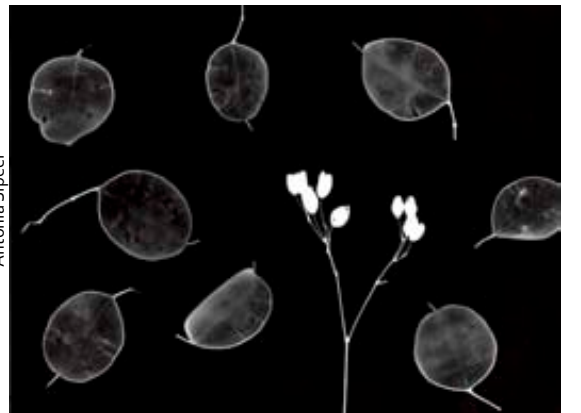
Karin Kittner

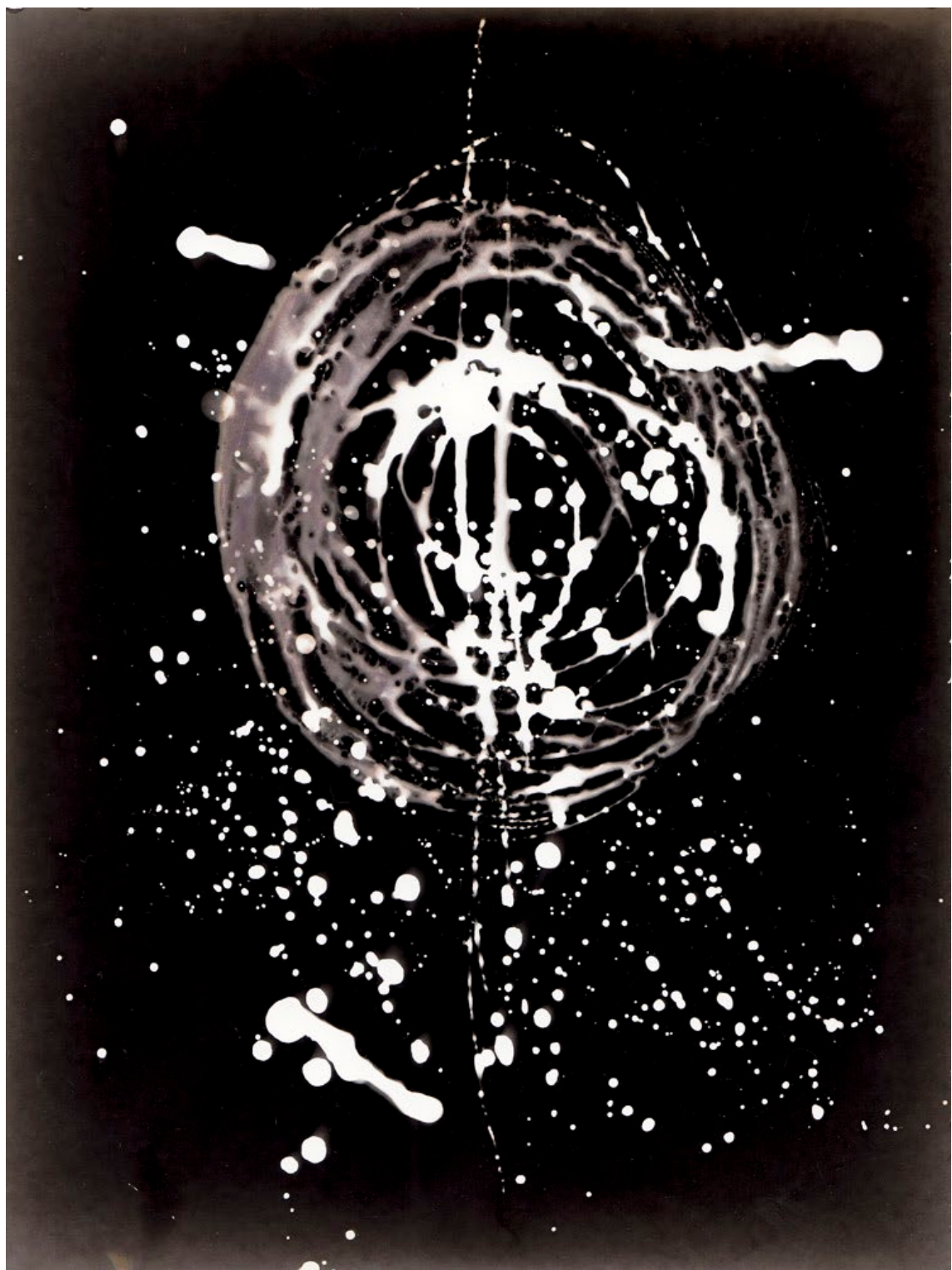
Kristína Fábriková

Jana Micháliková

Antonia Sipeer

Matej Slezák

Marie Chanel

Yann Mazimann

Dominika Barlová

Adam Písa

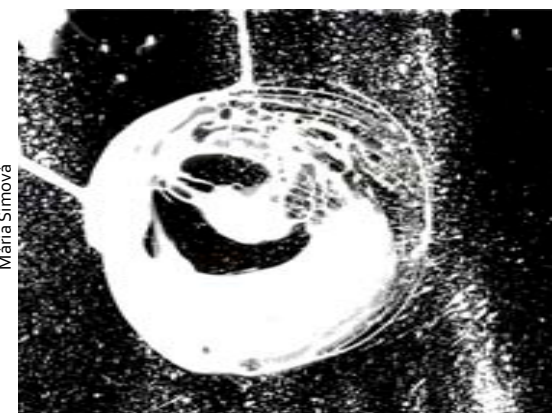
Christján Koíš

Karin Kittner

Alžbeta Adamíková

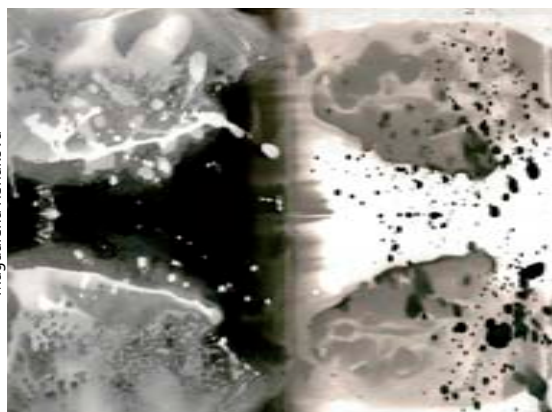
Mária Šimová

Lubomír Fundárek

Viktória Komárňanská

Magdaléna Reháková

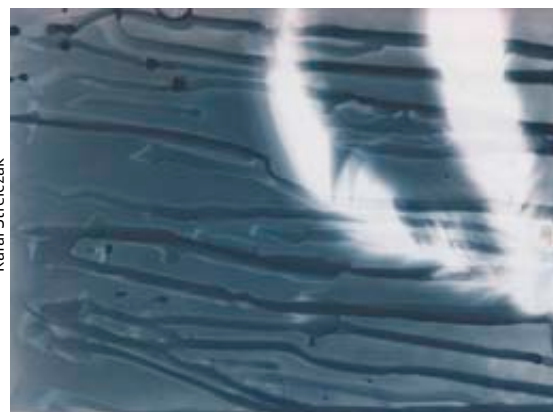
Juliette Fricoteaux

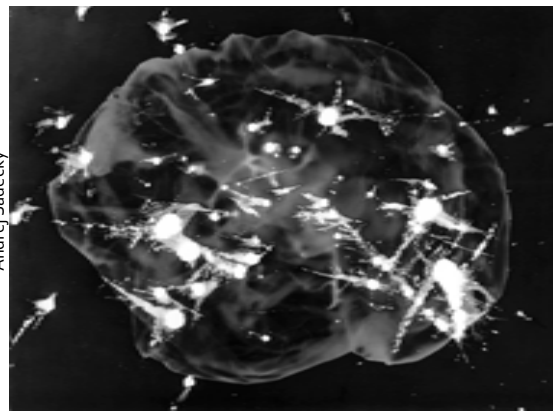
Roman Szimeth

Dominika Schwartzová

Rafał Strelczak

Andrej Sádecký

Martin Orišek

33

54

34

35

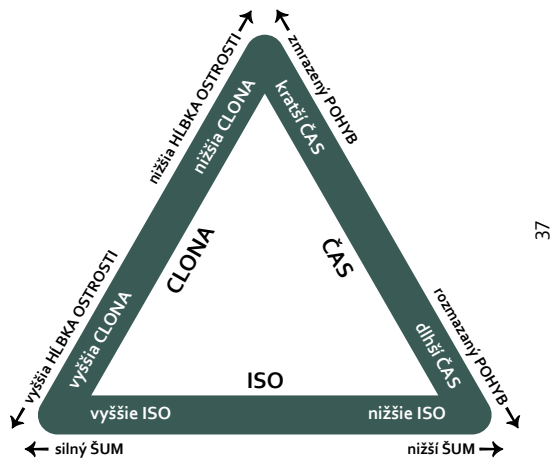
36

Digitálny obraz získavame v súčasnej dobe niekoľkými možnými spôsobmi. Z webu, digitálneho fotoaparátu či mobilu a zo skenu (či už obrazu, kresby alebo priamo skenu filmu získaného analógovým fotografovaním). Toto všetko tvorí predlohy pre fotografický digitálny obraz, ktorý môžeme vo virtuálnom a počítačovom prostredí korigovať pre najlepší možný výsledok v softvéroch, či už do formy následne tlačenej alebo elektronickej.

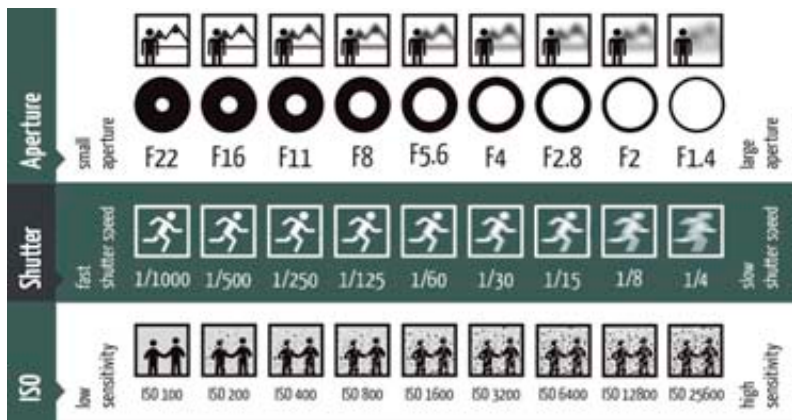
Na obr.33 vidíme v škole dostupnú kameru. Ide o Nikon D800 s rôznymi objektívmi (použitý je 24 – 120mm, dostupné sú 28 – 300mm a pevné sklá 100 mm a 50mm).

Školské fotografické miništúdio (obr.34) obsahuje zábleskové osvetlenie Elinchrom (BRX500) so softboxami, pozadia v šedej, bielej a čiernej farbe a produktový stôl. Skener CanoScan 5600F (obr.35) na plošné skenovanie, pri skene z diarámčiekov je nutné odstrániť bielu vnútornú dosku (obr.36), ktorá umožní skenovanie transparentných materiálov pomocou druhej vstavanej lampy, ktorá sa používa pri každom filmovom skeneri. Skenovanie filmov si vyžaduje zručnosť a čo najnižšiu prašnosť prostredia a filmov (uchovávanie v plastových či papierových trezoroch). Pre ich skenovanie používame najväčšie možné rozlíšenie skenera, ktoré nám zaručí najväčšiu možnú veľkosť skenovanej

55

37

38

predlohy pre tlač. Surový sken filmu následne upravujeme ako bežnú digitálnu fotografiu s väčším ohľadom na farebný šum.

60 percent úspechu kvalitného fotografického výstupu však nezávisí od použitia štúdiovej techniky, ale od dôsledného postprocesingu. Napriek tomu je dobré poznať základné parametre nastavenia rovnaké pre všetky druhy fotoaparátov, pravých i nepravých zrkadloviek, ktoré je možné pochopiť cez expozičný trojuholník (obr.37)²⁸. Clona, čas a ISO sú tri parametre, ktoré riadia mieru osvitú záberu (expozície) v závislosti od seba. Tento trojuholník si môžeme nastaviť sami alebo to necháme na automatiku či poloautomatiku daného fotoaparátu.

Vplyv **ISO** (citlivosť čipu alebo klasického fotografického materiálu spôsobujúca pri vysokom čísle šum), **času** (rýchlosť uzávierky – shutter – meranú v sekundách) a **clony** (aperture – F) na výsledný fotografický obraz je zreteľný na obr.38²⁹.

V prípade, že fotíme zrkadlovkou a potrebujeme,

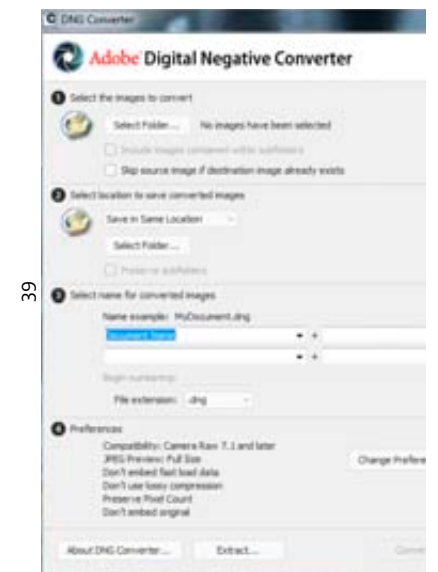
²⁸ <https://www.fotoaparar.cz/clanek/tisk/1986/>
²⁹ <https://www.ephoto.sk/fotoskola/clanky/zaciname-s-fotografovanim/clona-iso-rychlost-uzavirky-v-jednom-obrazku/>

čo najlepší a kvalitný výsledok, fotografujeme do formátu RAW³⁰, ktorý má široký dynamický rozsah. V prípade, že by ho náš softvér v počítači nevedel zobrazit', môžeme použiť Adobe DNG Converter (obr.39), ktorý nám ho prevedie do nižšej verzie s väčšou šancou spracovateľnosti.

Výhodou formátu RAW (NEF, CR2, ARW, DNG) je menšia veľkosť oproti súborom TIFF ale aj možnosti spracovania jeho dát. Pôvodne odfotený portrét v rawe (obr.40) a po úprave (obr.41) je ukážkov širokého rozsahu dát v raw.

Na obr.42 surový sken z čiernobieleho negatívneho filmu a jeho základná úprava (obr.43) tonality a ostrosti v rovnakom softvéri.

³⁰ <https://www.lightroompresets.com/blogs/pretty-presets-blog/understanding-raw-file-format>

39

40

41

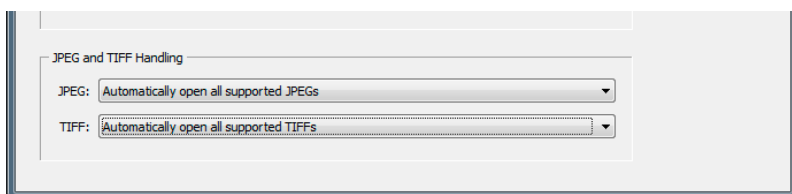
42

43

44

45

Všetky tieto úpravy prebiehajú v dostupných softvéroch. Najjednoduchšou možnosťou je editácia v Adobe Ps, keď hneď pri otvorení formátu RAW (cr2, nef či arw) sa súbor otvorí v Camera raw³¹ editore – doplnku Adobe Ps (obr.44), ktorý ako predchodca Adobe Lightroomu mu je identický vo väčšine parametrov. Pôvodne sa do Camera rawu dalo jednoduchšie dostať cez Adobe Bridge – softvér, ktorý je dostupný aj dnes a slúži na triedenie fotografií, ich označovanie a výstupy v podobe náhľadov v pdf, pre prípravu na web, ale aj výrobu HDR súborov z fotografií viacerých expozícií.

V Camera raw editore je možné editovať aj všetky ostatné snímky (jpg a tiff formátov, v RGB priestore) v prípade, že sa tak nastaví preferencie pri otváraní v Ps/edit/preferences/camera raw/ (obr.45).

Úpravy raw-vých formátov sa prevádzajú v obidvoch softvéroch Adobe (Camera raw a Adobe Lightroom), ale je možné ich rovnako realizovať aj v editoroch poskytnutých priamo k zakúpeným digitálnym zrkadlovkám.

³¹ <https://helpx.adobe.com/sk/camera-raw/kb/camera-raw-plugin-in-installer.html>

Medzi základné a najdôležitejšie úpravy umiestnené v Camera rawe vľavo hore (obr.46) patria: nastavenie neutrálneho bodu (vyváženie bielej), orez (crop), bodová úprava pre jednoduchú retuš (spot removal), gradientný filter a miestna úprava štetcom (funguje ako maska v Ps) pre zmenu parametrov vo vybraných častiach a otočenie.

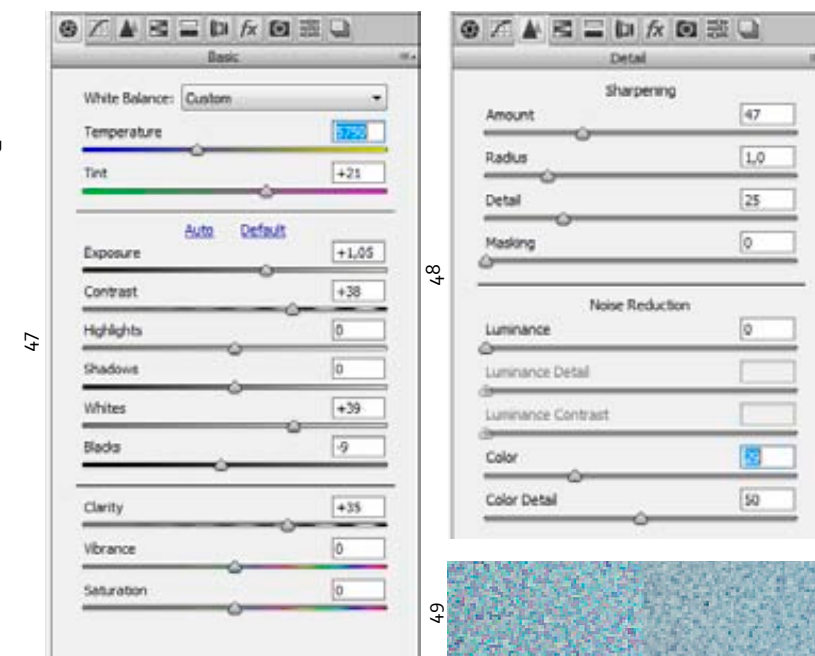
Základné najpotrebnejšie úpravy Camera rawu umiestnené na obrazovke vpravo (obr. 47), podobne ako v Lightroome sú: farebná teplota a expozícia, kontrast, kresba vo svetlách, tieňoch, biela, čierna a clarity, ktorá spôsobuje obrazu ostrosť.

Po prepnutí na nastavenia detailu (obr.48) je možné upravovať ostrenie – sharpening/amount a zbaviť sa farebného šumu – noise reduction/color. Šum pred úpravou a po nej (obr.49).

V záložke lens corrections/profile (obr.50) je nutné zapnúť korekcie objektívu, ktorá ho detekuje a vzápätí odstráni klasické chyby optiky (vinetáciu a súdkotivosť).

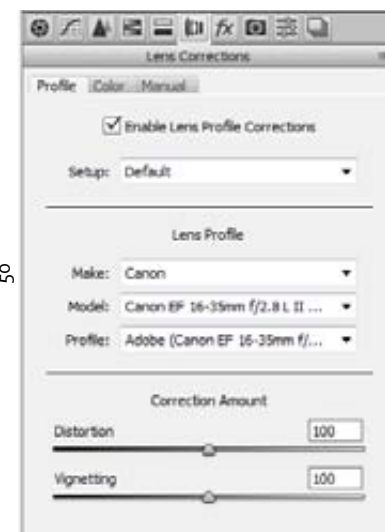
46

47

48

49

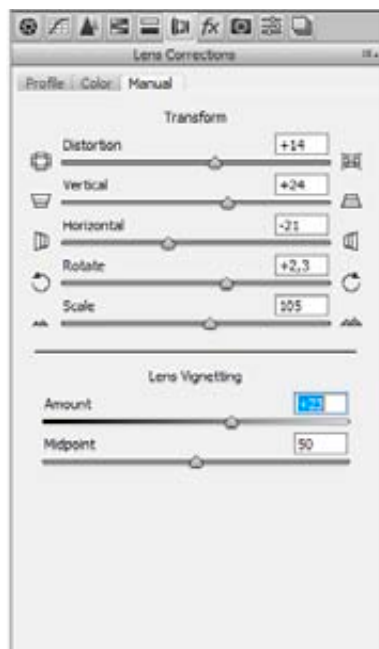
50

51

52

53

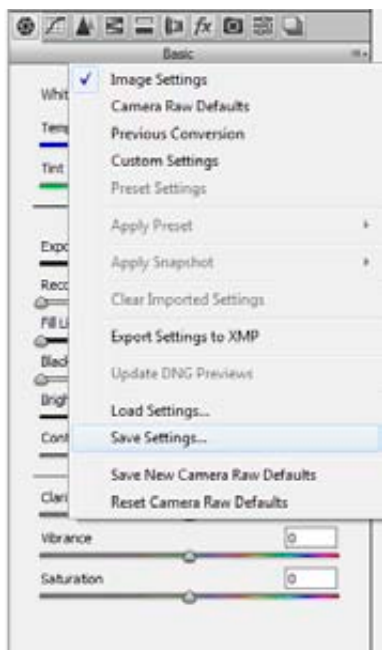
V záložce color (obr.51) můžete odstranit chromatickou aboráciu viditeľnú na obr.52.

Záložke manual (obr.53) slúži na ručné nastavovanie všetkých potrebných korekcií pri kipovaní architektúry, ako je súdkovitost', horizontálna či vertikálna transformácia, pootočenie a zároveň zväčšenie.

Všetky korekcie je možné si uložiť (obr.54) a použiť v nasledujúcich úpravách fotiek. Alebo je možné ich jednoducho aplikovať synchronizáciou (obr.55) v okne naľavo, ak sme si otvorili viacero fotografií naraz.

Je veľmi podstatné dodržiavať zásady farebných a tónových korekcií, hlavne pri produktovom dizajne, aby nedochádzalo k farebným nepresnostiam vzhľadom k zobrazovaným produktom. Tiež je dôležité zachovať si kreativitu pri fotografovaných námetoch ako aj pri spracovaní a umeleckom prevedení fotografie produktov so zreteľom na marketing a ich drive.

V každom prípade všetky úpravy musia byť citlivé a prispôbené filozofii

54

55

fotografovaného námetu či samotného fotografického diela, jeho výslednej tlačenej veľkosti alebo inému online druhu použitia.

konzultácie a fotenie vo fotografickom štúdiu

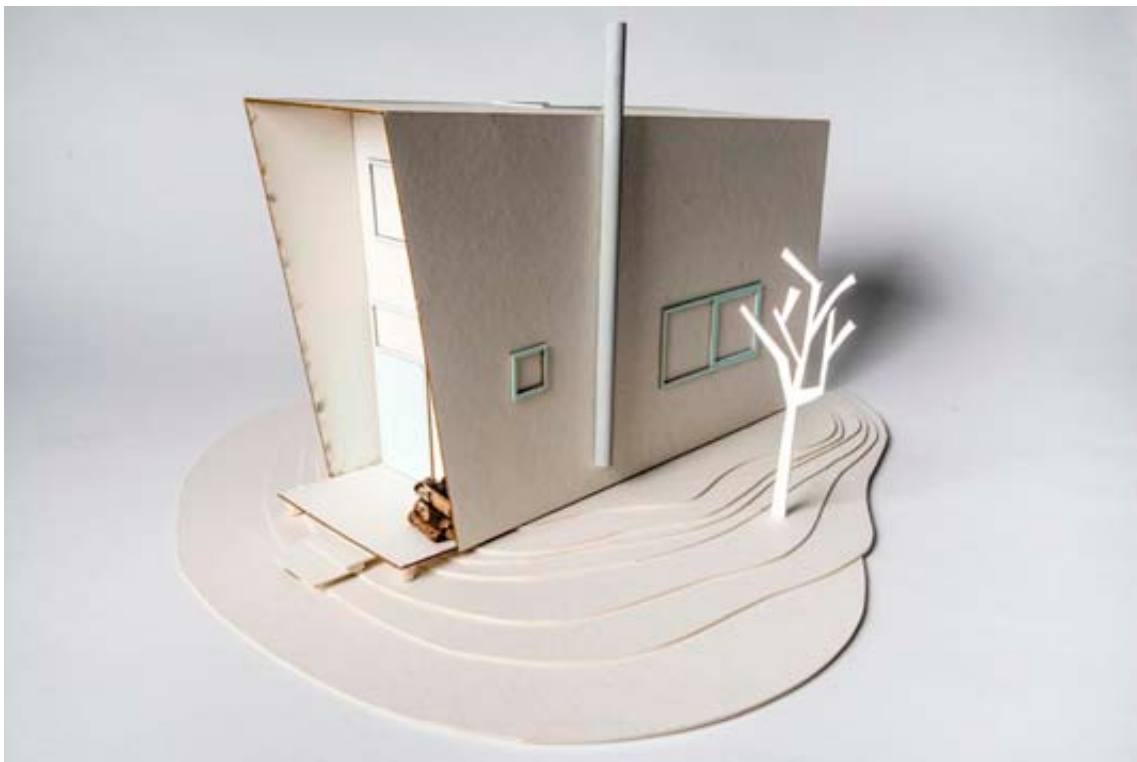
Súčasťou ústavu je malé fotoštúdio prístupné všetkým študentom Ústavu dizajnu ako fotografická platforma podporujúca prezentáciu pedagogických i študentských výstupov z ďalších predmetov a hlavných ateliérov. Jeho využitie je vyhľadávaným spôsobom pre výsledné prezentácie vhodné pre všetky ročníky. Kvôli drahej a minimálne zastúpenej technike tieto fotenia musia prebiehať pod dohľadom, čo je jediný možný spôsob použitia prístroja pri zachovaní jeho funkčnosti.

Predmet je pokračovaním predmetu Fotografia a študent si v ňom rozširuje vedomosti z produktovej fotografie s využitím fototechniky v ateliéri pri fotografovaní predmetov z rôznych materiálov. Využíva umelecké aspekty: svetlo, farbu, kompozíciu, nastavenia, nápad a jeho konkrétne následné spracovanie – post-procesing v dostupnom softvéri. V rámci praktických zadaní študent dokáže vytvoriť apropiáciu umeleckého diela a grafický dizajn fotografickej eseje na ľubovoľnú foto-tému vytlačenú v zine. Cieľom predmetu je využitie základov fotografie a praktické zoznámenie s digitálnym fotografickým procesom, zvládnutie jeho myšlienky, obsahu, formy a následnej postprodukcii v rámci produktovej fotografie. Študenti pracujú s digitálnym fotoaparátom a fotografickým zariadením vo fotoštúdiu a získajú základné vedomosti potrebné k fotografickej propagácii svojich dizajnerských prác a modelov pomocou tvorivých cvičení. Osvoja si princípy kompozície obrazu vo fotografických žánroch: portrét, apropiácia, produkt, zátišie, backstage fotografia, manipulovaná fotografia, kreslenie svetlom, dokument, dokumentácia pracovného postupu pri tvorbe modelu alebo vytvoria vhodnú aplikáciu fotografie v grafickom dizajne. Študenti pracujú na zadaniach vo fotoštúdiu s pomocou dostupnej fototechniky a priebežne odovzdávajú „upravené“ elektronické série fotografií. Hlavné zadanie pozostáva z vytvorenia apropiácie na základe vybranej maľby z dejín umenia, na ktorú si donesú študenti rekvizity a za prípadné modely zvolia na požiadanie svojich kolegov. Túto fotografiu apropiácie následne využijú v grafickom dizajne prípadne fotomontáži na plagáte 50x75cm s použitím osobnej značky a vymysleného sloganu. Cieľom predmetu je pravidelne pracovať v ateliéri, prijímať vedomosti, zručnosti a praktizovať ich v kolektíve, reflektovať vlastné individuálne výsledky a získané vedomosti z predmetu využiť v produktovej fotografii vlastných školských projektov. Súčasťou predmetu je návšteva fotografickej výstavy, exkurzia vo fotolaboratóriu, prípadne tlačiarňu pre Fine art print.

Photography and design: The course is a continuation of the course Photography and the student expands his knowledge of product photography by applying photo equipment in the studio when photographing the objects made of various materials. The course focuses on artistic aspects of photography: light, color, composition, settings, idea, and its specific post-processing in available software. As part of practical assignments, the student is able to create an appropriation of famous artwork and graphic design of photographic essay on any photo-theme printed in zine. The aim of the subject is to use the basics of photography and practical acquaintance with the digital photographic process, mastering his idea, content, form and subsequent postproduction within the product photography. Students work with a digital camera and photographic equipment in the photo studio and they acquire the basic knowledge necessary for photographic promotion of their design works and models by using creative exercises. They learn the principles of image composition in photographic genres: portrait, appropriation, product, still life, backstage photo, manipulated photo, drawing by light, document, documenting workflow in modeling or they apply the photography in graphic design. Students work on their tasks in photo studio with the help of available photo equipment and continuously upload "edited" electronic photo series. The main assignment consists of the creation of appropriation based on the selected painting from the history of art. This photo is later used in some graphic design layout or photomontage on a 50x75cm poster (with using own sign and an invented slogan). The aim of the subject is to work regularly in the photo studio, to acquire knowledge, skills and practice in the collective, reflect own individual results and the acquired knowledge of the subject to be used in the product photography. Part of the subject is a visit a photographic exhibition, an excursion in Photolab or in some Fine Art Print Studio.

Paulína Kvaššayová

Natália Švabeková

Tomáš Tholt

Matej Petruľa

Laura Šebeňová

Kamila Čížková

Tomáš Tholt

Matúš Knap

Desana Harcková

Nikola Folděšová

Zuzana Kopanicová

Klára Kubičková

Kamila Čížková

Daniel Chromek

Inéza Romančíková

Klára Kubičková

Sára Pavlová

Nikola Foldešová

Natália Otrubová

Monika Tomulcová

Desana Hancková

Peter Trnka

Jana Micháľková

Dominika Schwartzová

Zuzana Kopanicová

Daniel Chromek

Natalia Otrubová

Berenika Polomová

Erik Rejta

Monika Hencová / Magdaléna Reháková

Jakub Krivulka / Michal Blaško

Sára Pavlová

Erik Rejta

Dominika Barlová

Jarmila Martinková

Ondřej Mítko

Tomáš Tholt

Paulína Kvaššayová

Dominka Šwartzová

Natália Švabeková

Magdaléna Reháková

Peter Trnka

Matuš Kurdel

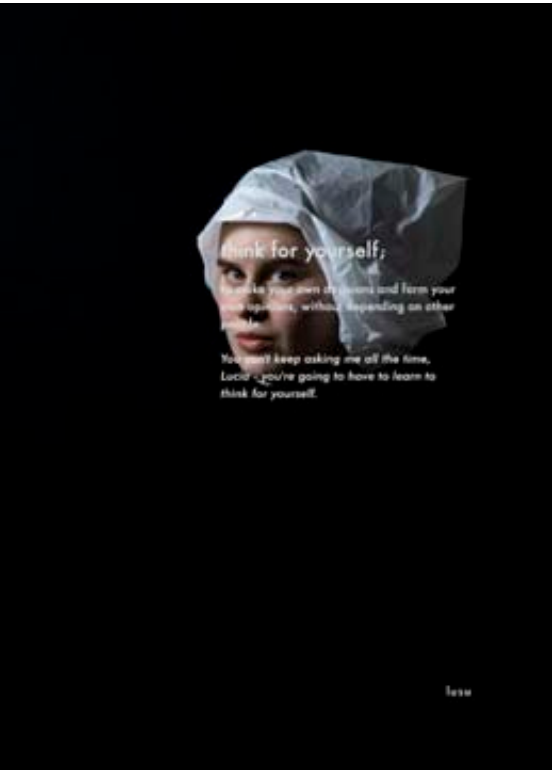
Dominika Barlová

Laura Uhlárová

Barbora Mencáková

Lucia Suchá

Monika Tomulcová

Michal Meliško

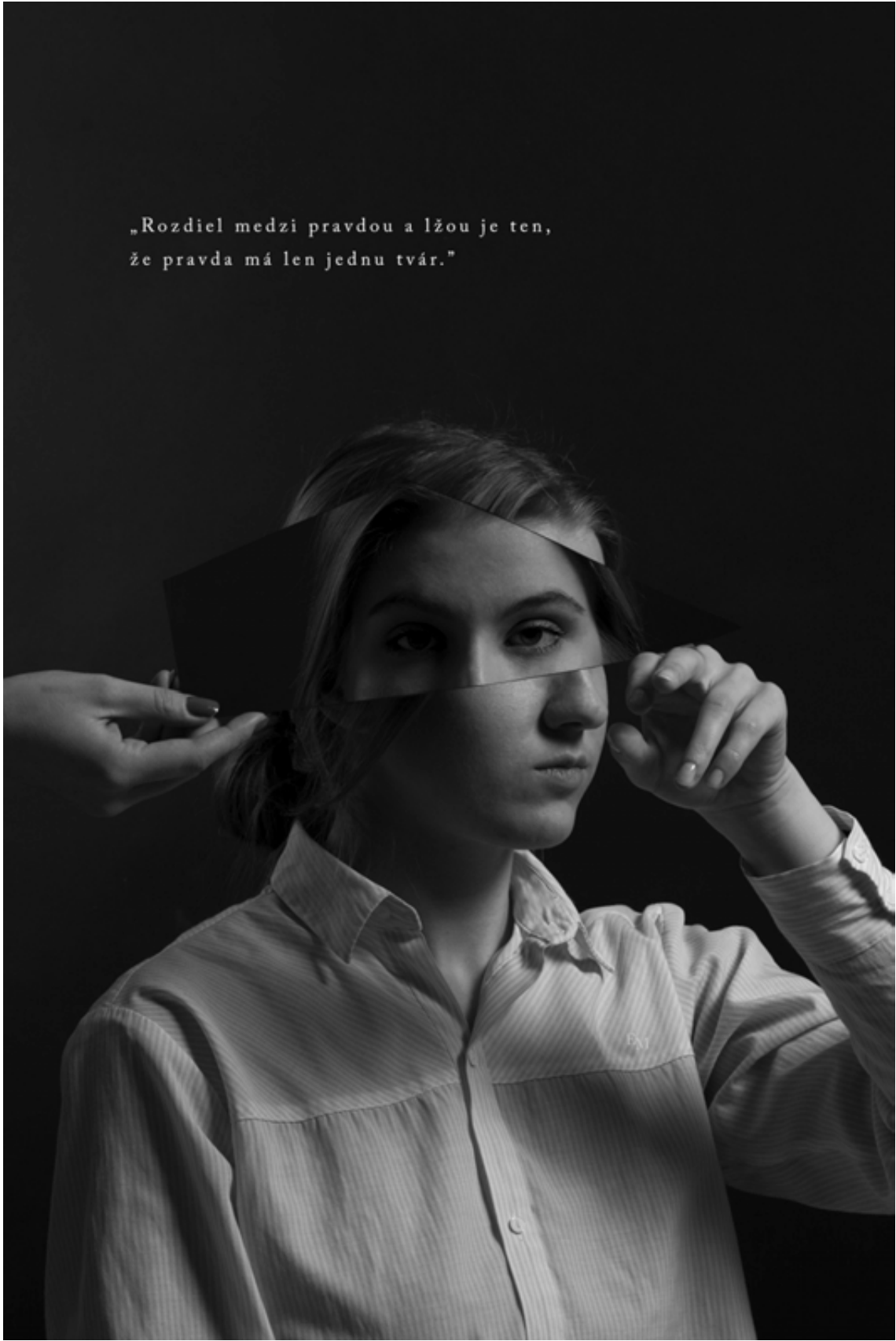

Soňa Mrázová

Dáša Staššáková

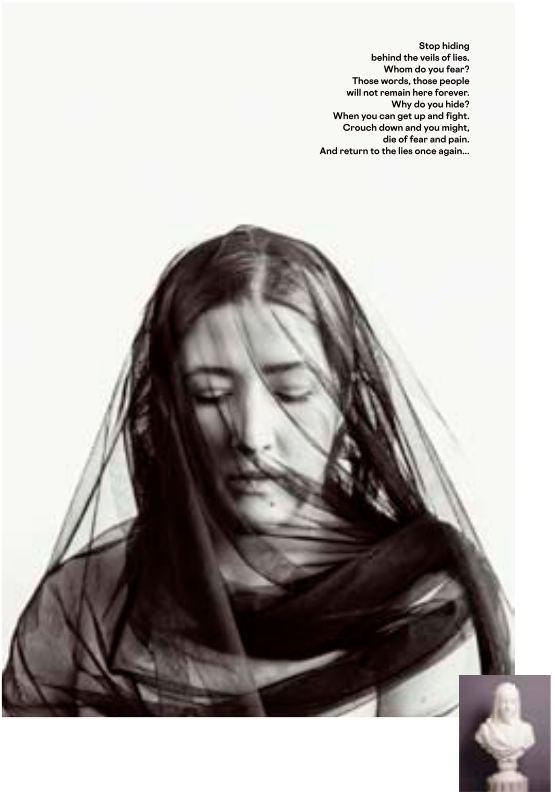

Eva Matisáková

Ondrej Mítko

Michaela Tomová

Ráchel Dudová

Vladimír Matášeová

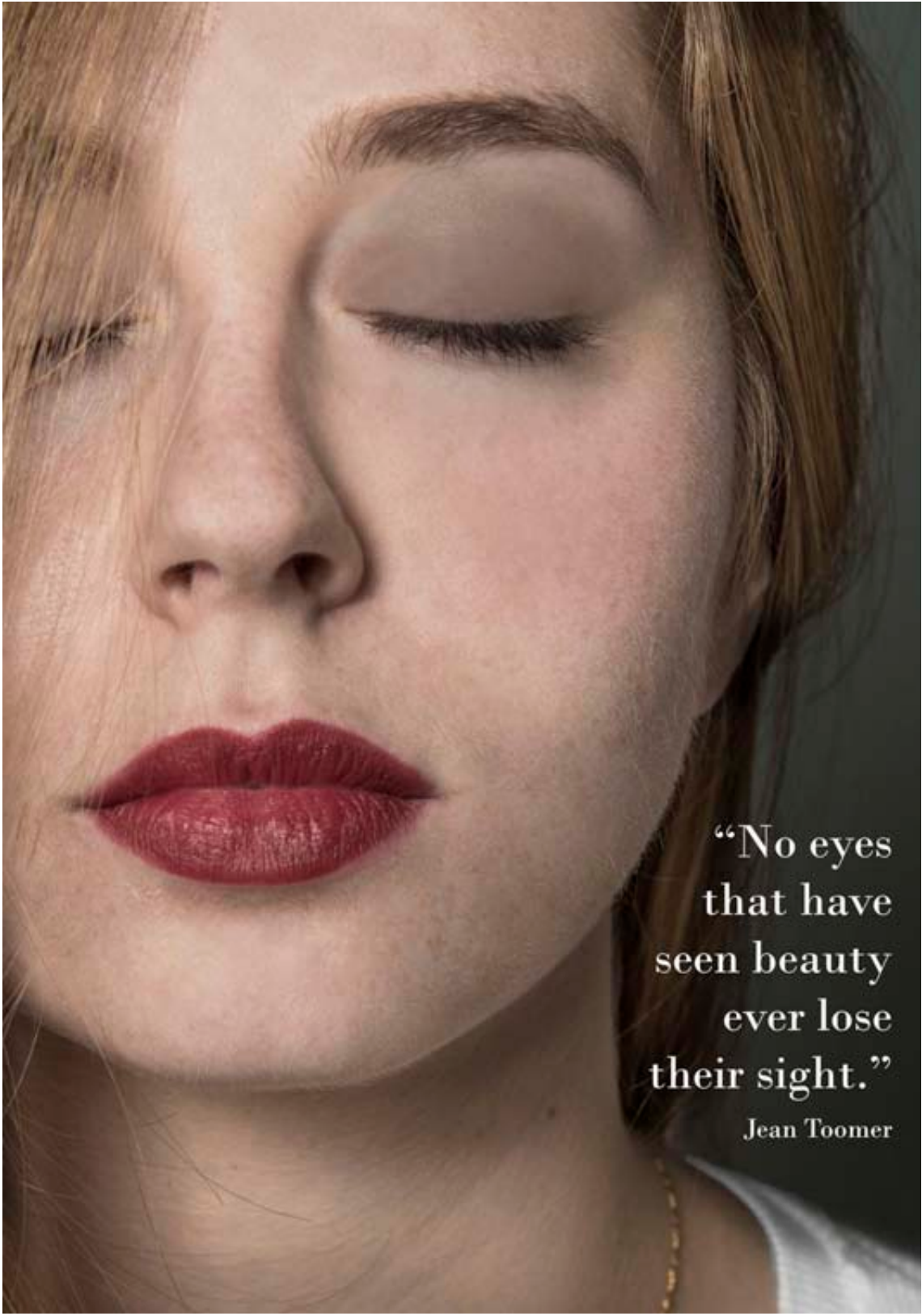
Klára Kubičková

Kristína Ficová

Natália Švabeková

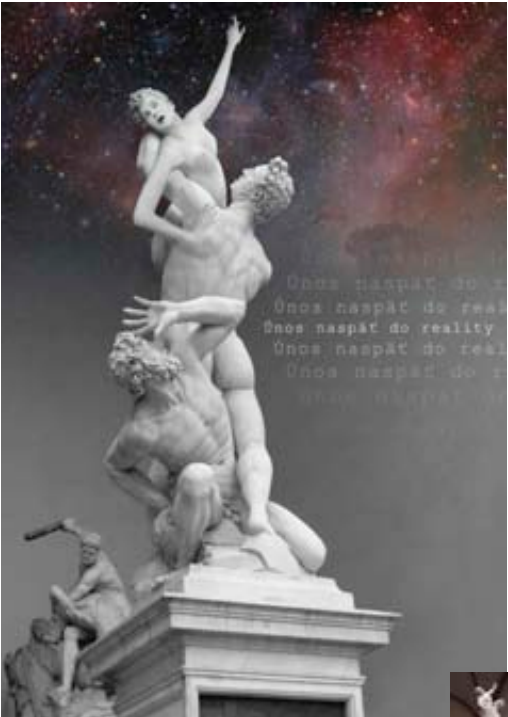

Paulína Kvaššayová

“No eyes
that have
seen beauty
ever lose
their sight.”
Jean Toomer

Róbert Hnilica

Sabina Rosenbergová

Katarína Krajčovičová

Simona Matušovičová

Put Your **B**EST FACE FORWARD

Refresh yourself
and be alert
Snap back to normal

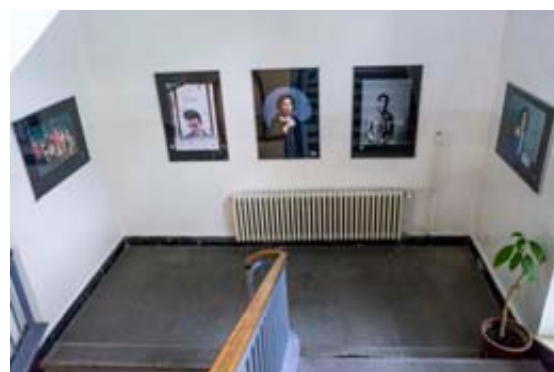
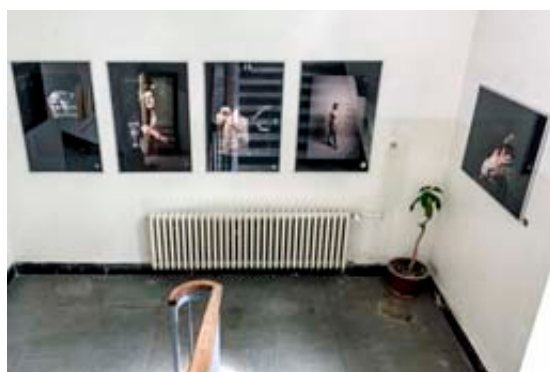
Here's the most healthful, delightful way in the world to banish a tired, thirsty face. Pause and refresh yourself with an ice-cold Coca-Cola. You will snap back to normal and be alert...Because, an ice-cold Coca-Cola is more than just a drink. It's a very particular kind of drink — combining those pleasant, wholesome substances which foremost scientists say do most in restoring you to your normal. Put Your **B**EST FACE FORWARD delicious, it invites a pause, the pause that refreshes.

Drink
Coca-Cola
Delicious and Refreshing

Put Your **B**EST FACE FORWARD

Juliana Slabeyová

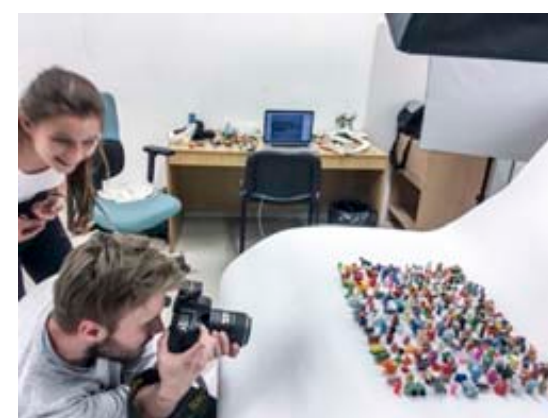

Backstage: fotenie vo fotografickom štúdiu na iné predmety a ateliéri

Ondrej Mitko

Róbert Hnilica

Eye of the mouser

Michaela Tomová

Petra Grošíková

generické maskulinum

Dôležitou súčasťou predmetu fotografický dizajn je príprava fotografických zinov na vlastnú tému a spracovaných voľným spôsobom. Cieľom je kreatívne myslieť, konštruovať, dramaturgicky a graficky pripraviť foto-publikáciu na tému, ktorá jednotlivých študentov zaujíma. Priestor zinu umožňuje ucelenú umeleckú výpoveď na oveľa väčšej ploche ako to robí jeden obraz. Navyše naša doba umožňuje tlač takýchto kníh – originálov v malom náklade za prijateľnú cenu.

Dôležité pri ich vytváraní je layout, logika obsahu a formy spracovania, sled a dramaturgia celku, ale tiež time-management výroby takto komplikovaného diela s korektúrami a úpravami pred tlačou. Námety zinov sú voľné: záľuby, kolobeh života, portrét, telo, krajina, architektúra alebo spracovanie vlastných produktových či komerčných výstupov. Výsledkom je mnohotvárný proces, tvorenie vizualizovaných myšlienok, prevedenie do foto a grafického obrazu a tvorivá úprava v grafickom editore so správne technologicky pripravenými dátami. Fotografické ziny sa tlačia, konfrontujú a prezentujú sa online, na foto-festivaloch (OFF festival) a pravidelne počas Noci architektúry. V zahraničí je táto forma umeleckej prezentácie veľmi obľúbená ako napríklad na Fotofestivale v Aténach.

Dôvodov, prečo práve tento spôsob prezentácie pomocou fotografického zinu je pre študentov prospešný, je viac. Jednak je v dizajnerskej práci dôležité zaznamenávanie rešeršného procesu, jednak zaznamenaný samotný pracovný postup. Taktiež nutným dôvodom je chronologický archív vlastných ročníkových prác – modelov vytvorených z pravidelných foto-záznamov prác v tom ktorom roku. Preto je dôležité v študentoch cibriť kreatívny fotografický prístup, ktorým sa radi vyjadrujú tí, ktorí majú k fotografii bližšie.

Vytvorenie uceleného fotografcikého zinu (magazínu) – príbehu v akejkoľvek grafickej komplexnosti im pomáha integrovať svoje myšlienky pomocou obrazu do celku s fyzickou výstupnou hodnotou, čo generuje praktické skúsenosti ale aj pocit zhmotňovania myšlienok v dotiahnutej práci realizovanej v správne nastavenej workflow.

Fenomén fotoknihy či fotografického zinu dostatočne rozvíja kreatívne potreby študentov dizajnu a tak dopĺňa ich prezentačné metódy o jednu z najdôležitejších častí v procese tvorby modelov a produktov a ich prezentácie. S tým súvisí aj následná dizajnerska propagácia, pre ktorú takto získavajú dostatočný vizuálny, technologický a propagačný základ pre ich reklamu rovnako s praktickými skúsenosťami pre svoju budúcnosť.

Fotografická a obrazová publikácia, fyzická alebo v online prostredí je neodmysliteľnou súčasťou prezentácie dizajnu akéhokoľvek produktu

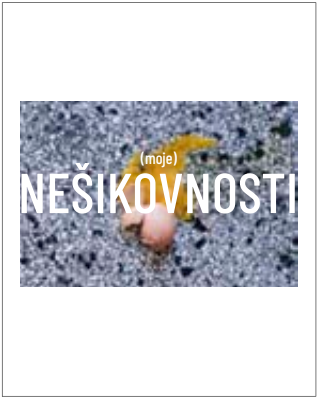
s kreatívnym nápadom. Foto-dizajn je v súčasnom svete nositeľom zastupiteľských myšlienok, s ktorým sa stretávame v každej minúte. Proces, v ktorom sa študenti snažia začleniť sled dvojcih myšlienok do nezameniteľného plynutia vybraných záberov, im pomáha rozvíjať myšlienky a sústreďovať sa na riešenia komplexne a otvorene.

S podobným princípom fotografického zinu, fotoknihy, no viac autorským, pracuje aj hlavné zadanie z predmetu DTP – príprava tlače, kde sa študenti stretávajú s výrobou vlastného portfólia alebo grafického materiálu založeného nielen na fotografii. Na portfólio si musia často zadovážiť fotografický materiál vlastných modelov produktov. Podstatou jeho prípravy je, na základe fotografického či iného vizuálneho materiálu, zostaviť pôsobivé dizajnérske dokumentácie založené na obraze, graficky pripravené a autorsky zladené tak, aby predstavovali všeobecné prepojenie fotografie, grafiky a produktu v jedinečnom dizajnovom výsledku. Zadanie je otvorené, a preto sa nejedná len o portfólio, ale aj ilustrácie k textom, autorské kresby, vlastné umelecké grafické zostavy, či rôzne zoskupenia vizuálneho materiálu dopracované do technologicky správneho výstupu v tlači.

Formát fotoknihy, fotografického zinu či obrazového katalógu je dnes obľúbeným artiklom na súčasnom trhu. Čoraz viac tento grafický formát prispeva k stieraniu hraníc medzi dizajnom, fotografiou a umením ako prirodzená súčasť umeleckej prezentácie.

V kooperácii všetkých, doteraz prezentovaných predmetov v tomto učebnom texte, ale aj mimo nich, existuje preto spolupráca, či skôr kompaktné prepojenia, ktoré zároveň slúžia aj ako interdisciplinárna konexia medzi fotografickými, grafickými, dizajnerskými predmetmi, ale aj hlavnými ateliérmi, čo dopomáha ku kvalitnejšiemu reprezentačnému prevedeniu produktov, prezentácií či výstupov v každom z nich a potvrdzuje myšlienku, že všetko so všetkým súvisí cross over a to nielen v rámci dizajnu či študijných programov školy ale aj života.

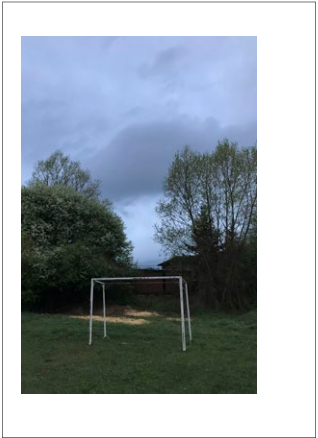
Študentské výstupy môžete v ukážkach vidieť aj na ďalších stranách. Snažia sa otvoriť a zároveň zodpovedať otázky či foto-obraz je dizajn a dizajn je obraz a či my sme tým obrazom.

Natália Švabeková

Karin Labašová

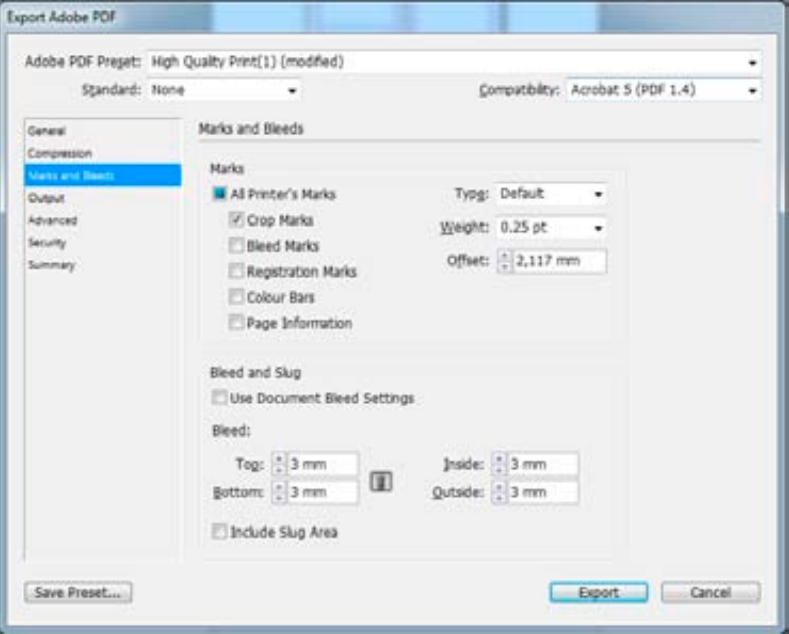

Dáša Štaššáková

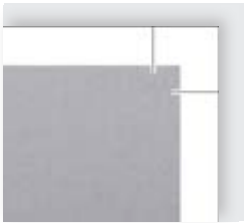
Praktické spracovanie zahŕňa výber formátu vzhľadom k povahe výstupu, zozbieranie obrazového a textového materiálu do celej publikácie. Navrhnutie vzorových layoutov pre rôzne možnosti zalomenia materiálov, čomu samozrejme predchádzajú grafické inšpirácie. Nasleduje samotná výroba a kreatívna práca v grafickom editore, najčastejšie v InDesigne, keďže pracujeme s viacstranovou publikáciou.

Výstup má byť svieži a pritom má zohľadňovať doteraz zaužívané technické a vizuálne pravidlá.

V technickej príprave je nutné dbať najmä na farebné korekcie, dostatočné rozlíšenie vkladaneho obrazu a správny farebný priestor vložených formátov, pridanie spadávok a orezových značiek (obr.55 a 56). Dôležitá je aj precízna práca s textami a výroba náhľadových dát na korektúry a konzultácie a ich zanášanie. V neposlednom rade export tlačových dát v postačujúcej veľkosti a samozrejme financovanie, detaily spracovania a výber materiálu v kalkulácii (obr.57) sú neoddeliteľnou súčasťou nadobudnutých skúseností.

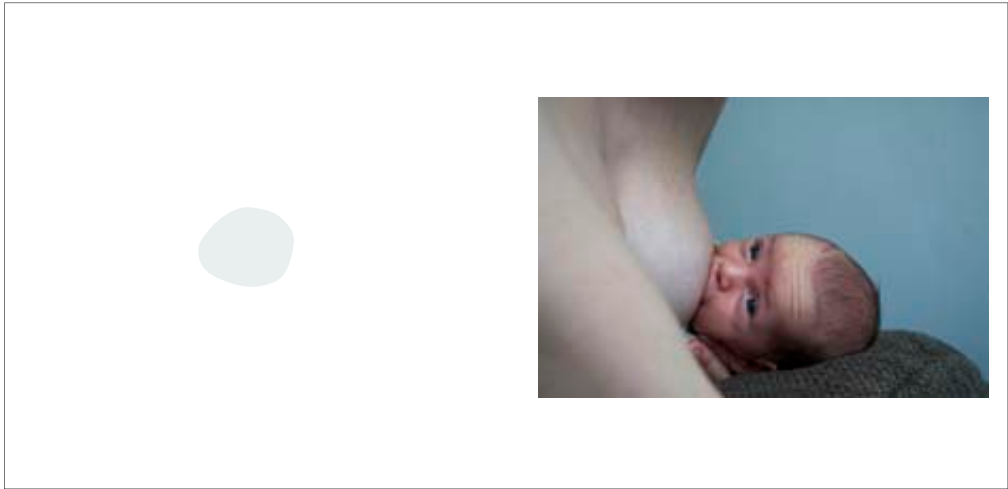
55

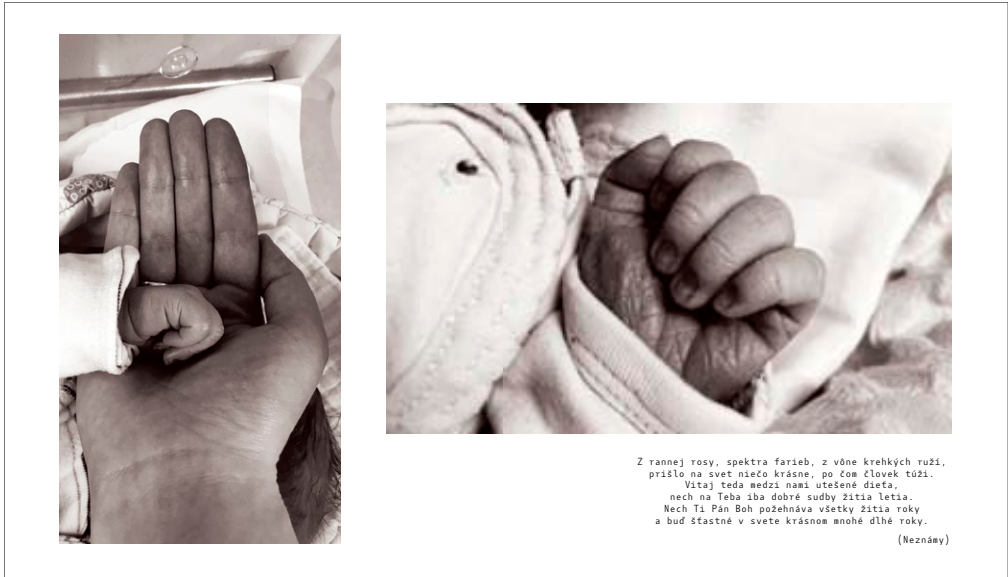
56

Brožúry / Časopisy V1				
Formát	A4 na výšku			
Obálka / Typ papiera	Bezfarebný nenatieraný			
Obálka / Papier	Mastert print 300g			
Obálka / Tlač	Obojstranne farebná / 4+4			
Obálka / Laminácia	Nie			
Vnútro / Typ papiera	Bezfarebný nenatieraný			
Vnútro / Papier	Mastert print 120g			
Vnútro / Tlač	Obojstranne farebná / 4+4			
Vnútro / Laminácia	Nie			
Vnútro / Počet strán	20			
Viac druhov	Áno			
Počet modelov	14			
Váha	V1 stroje			
		Modely		
		30 ks		
		80 ks		
		100 ks		
		Cena celkom		
		3 928 €		
		109,98% €		
		2 888 €		
		2 341 €		
		2 140 €		
		144,4900 €		
		187,2880 €		
		214,0400 €		

57

Kristína Ficová

Peter Lacko

Paulína Kvaššayová

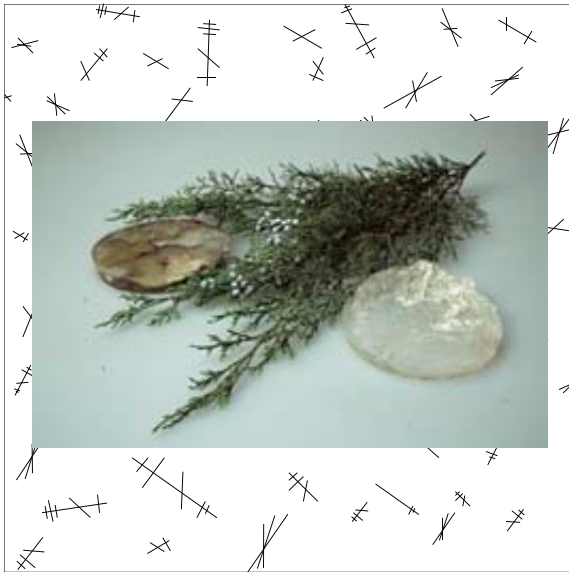
Sára Pavlová

Simona Matušovičová

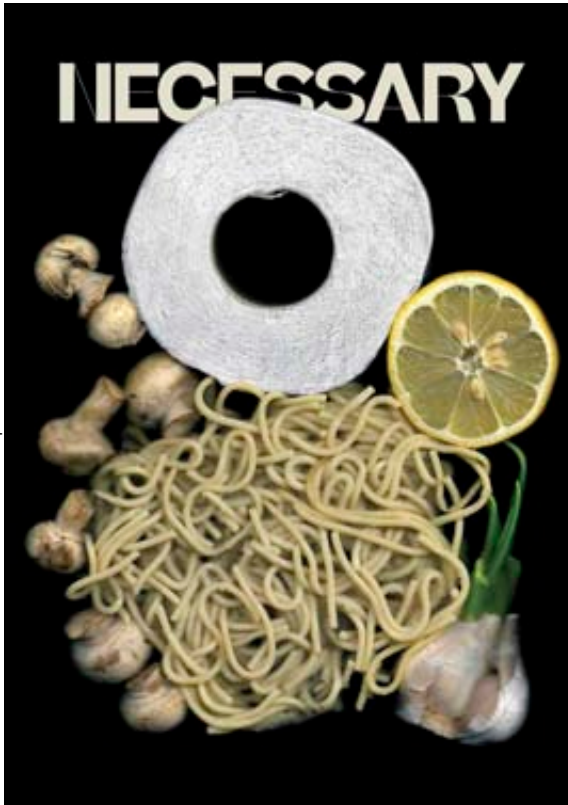
Magdaléna Reháková

Michal Meliško

Sabína Rosenbergová

Filip Mozdík

triokrát dva deci červeného,
poprosím.

Martin Mikláš

Tamara Szomolányiová

21:17

22:27

21:19

22:51

21:20

23:12

21:40

23:23

Be. dominika barlová, 1s2018/2019, fotografický dizajn, Mgr. Art. Monika Stacho, ArtD.

The Barcelona Pavilion by Ludwig Mies van der Rohe
February 2019
Photos by Jarmila Martinková
This zine is filled with quotes from Mies van der Rohe

less
is
more

Jarmila Martinková

Karolína Huttová

"FOR ME
SKATEBOARDING
STARTED IN 1956, SO BY THE
TIME THE DOGTOWN ERA CAME
AROUND I'D ALREADY BEEN
SKATING FOR 10 YEARS

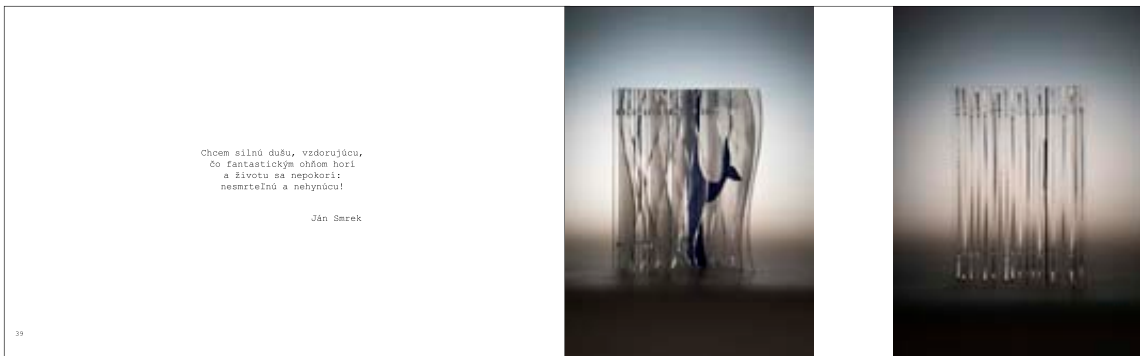
Daniel Chromek

Soňa Mrázová

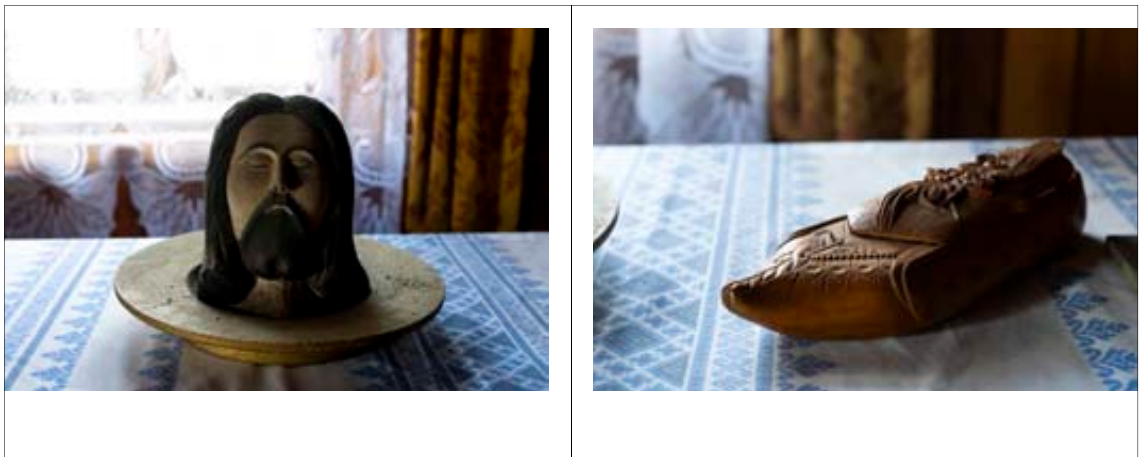
Karin Kittner

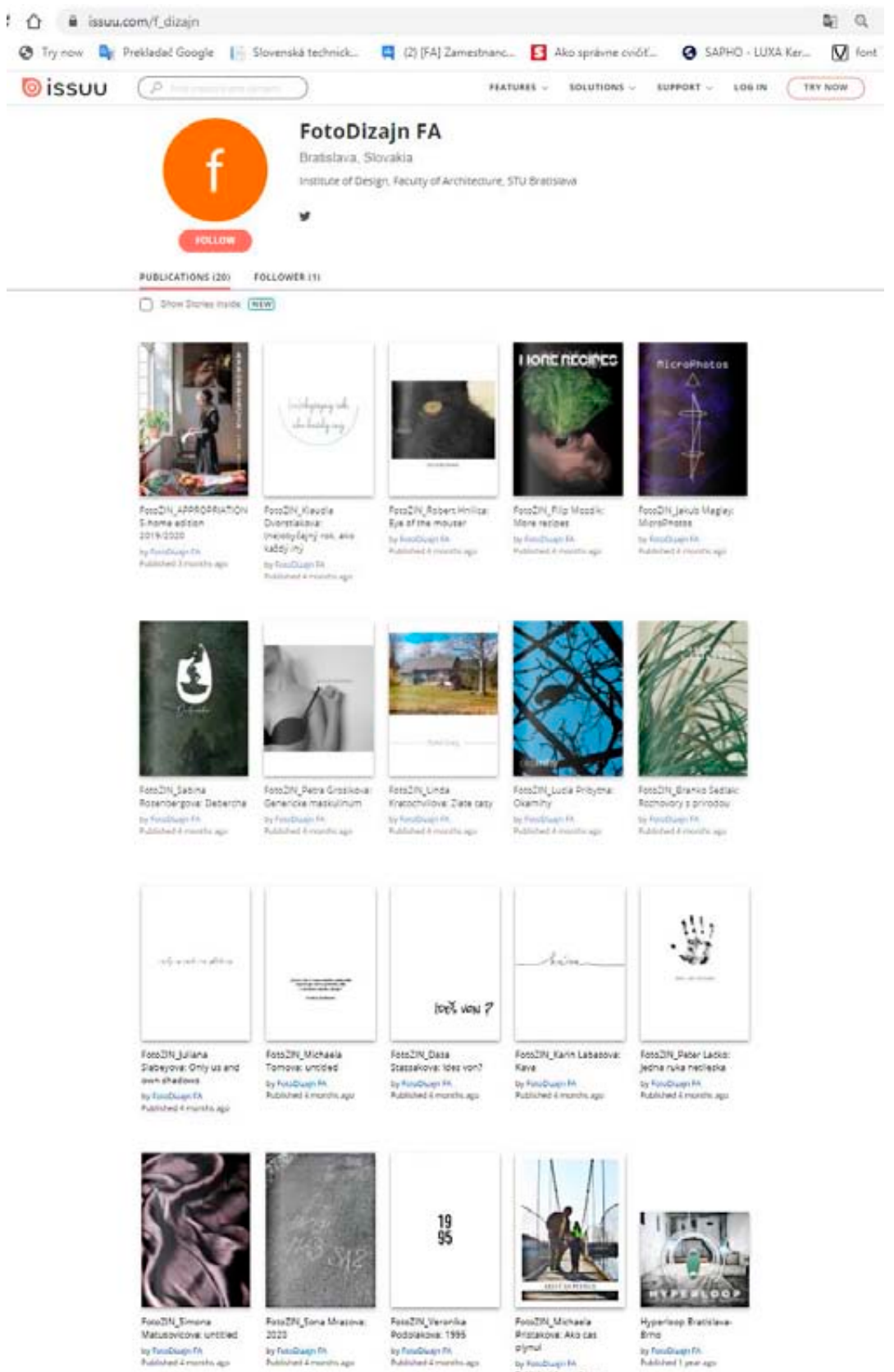
Natália Jurčíková

Adam Korytina

Ráchel Dudová

Peter Lacko

Študenti sa vrámci tohto predmetu oboznamujú s desktop publishing, čo je označenie pre celý proces spracovania grafického návrhu na počítači až po export súboru pre ofsetovú, hárkovú a digitálnu tlač.

Cieľom predmetu je, aby študent získal základné znalosti pri príprave dát do tlače, výrezu, ofsetu, digitálnej tlače, farby, písma a finalizácie výstupov vizuálnej komunikácie, od vizitiek až po knihy apod. Dáta pripravuje v programoch Indesign a Illustrator, sústreďuje sa na kvalitný výstup a čo najmenej tlačových chýb pred tlačou. Absolvuje exkurziu v tlačiarňi, kde sleduje hlavne spôsoby tlače a finalizácie a externé prednášky napr. organizované spoločnosťou Europapier, kde venuje pozornosť najnovším tlačovým a kreatívnym materiálom s možným využitím v rôznych odvetviach kreatívneho priemyslu. Študent na základe teoretických prednášok pracuje na praktických zadaniach a rozširuje si zručnosti pri ich spracovaní v softvéroch. Hlavným zadáním je príprava dizajnovy spracovanej niekoľkostranovej tlačoviny a jej následná tlač.

Printing preparation: Students will acquire knowledge and practical skills in the area of desktop publishing (DTP). DTP is the designation for the whole graphic process, to the exporting the file to offset, sheet-fed and digital printing.

The aim of the course is for students to acquire basic knowledge in the preparation of data for printing, cutting, offset, digital printing, color, fonts and finalization of visual communication outputs, from business cards to books, etc. Student prepares data in software: InDesign and Illustrator, he focuses on quality output and making as few errors as possible before print. He/She takes a tour of the print company, where he follows the methods of printing and finalization and external lectures organized by Europapier company, where he/she concentrates on available print and creative materials with possible use in various sectors of the creative industry. Based on theoretical lectures, the student works on practical assignments and expands his skills in their processing in software. The main task is the printing preparation of a design-processed multi-page print and its subsequent printing.

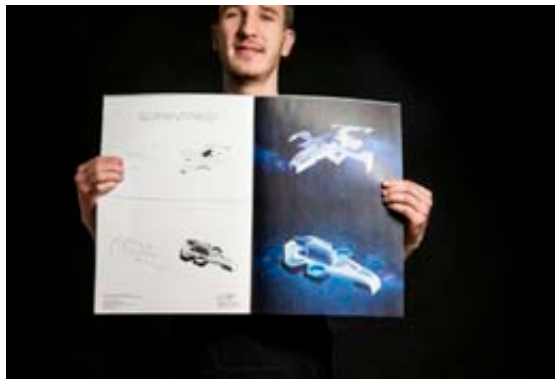
Berenika Polomová

Karim Kittner

Sofia Mrázová

Róbert Hnilica

Dominika Schwartzová

Linda Kratochvílová

Simona Matušovičová

Jakub Maglay

Laura Šebeňová

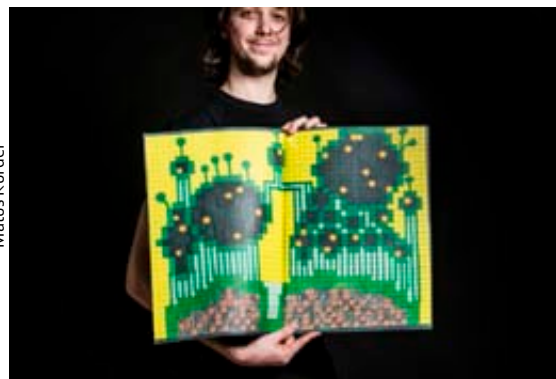
Petra Grošíková

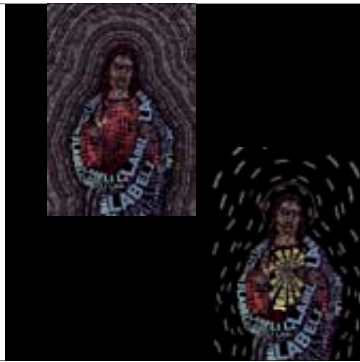
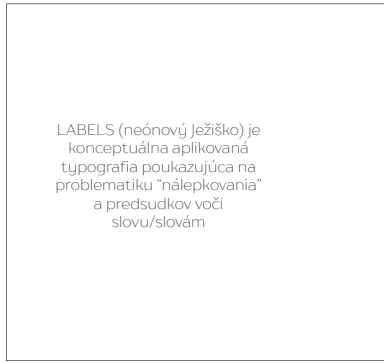
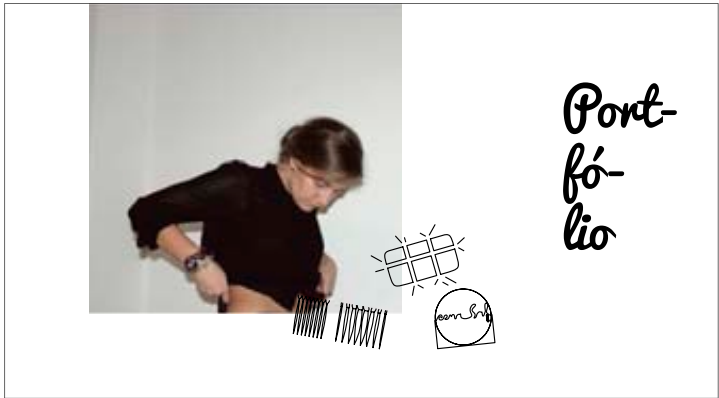
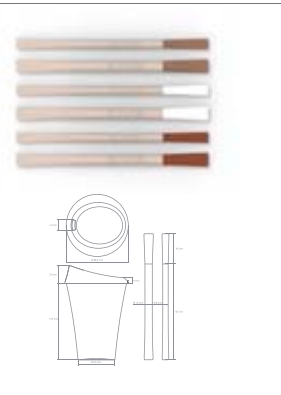
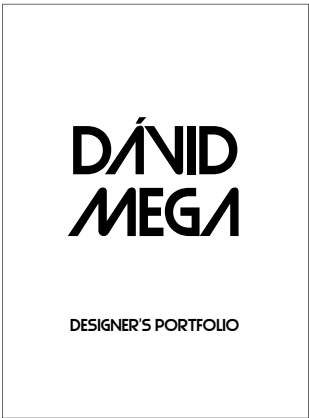
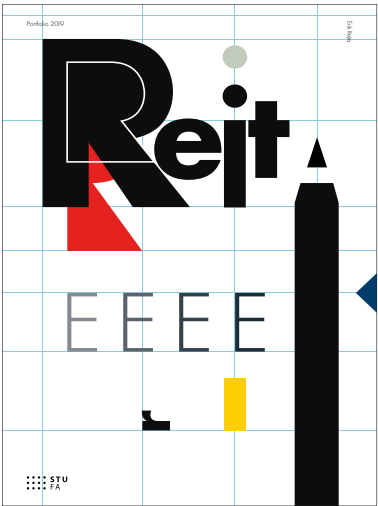
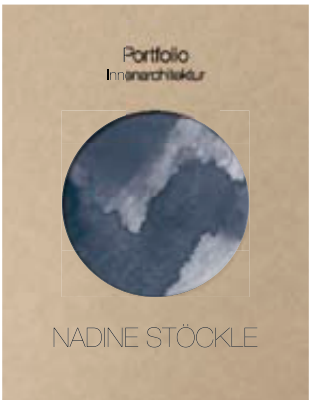
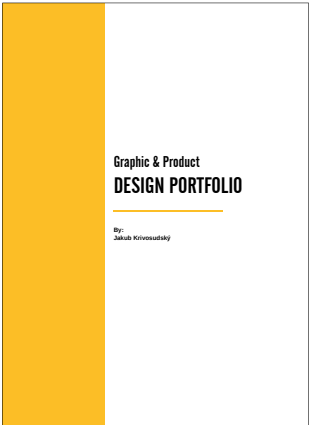
Filip Mozdílek

Daniel Chromek

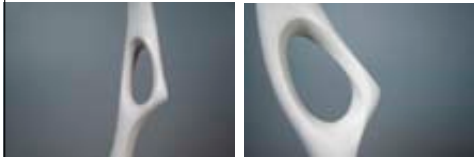
Matúš Kurdel

abstrakcia
technického detailu

Zadaním tohto projektu bolo inšpirovať sa akýmkoľvek technickým detailom a následne z neho urobiť tvarovú abstrakciu.

Model je inšpirovaný klasickou skrutkou. Vnútrné plochy sú vynechané, abstrakcia vychádza najmä z tvaru závitov a obvodu hlavičky. Model je z epoxidu a javorového dreva.

Predmet / Course: Základy dizajnu II
Téma / Topic: Rešitný prvok
Pedagóg / Pedagogue: Mgr. art. Marián Králik, ART
Ročník / Class: I
Akademický rok / Academic year: LS 2016/2017

Ráchel Dudová

jasno

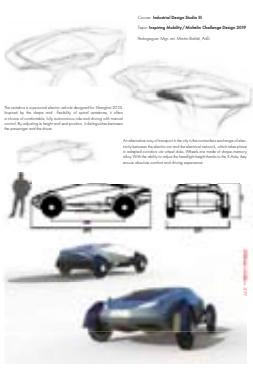
jasno je prázdnosť svetla, ktorá vytvára vlny svetla.

Jarmila Martinková

03

Visual presentation techniques

Erik Rejta

01

Bioplastic

Paulína Kvaššayová

PAPIER
JEHO
PODOBY

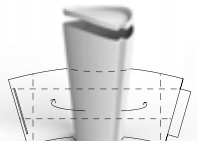

Natália Švabeková

predmet DTP – príprava tlače; Téma: Portfólio

118

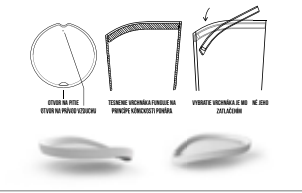

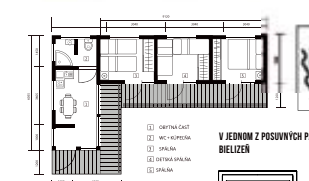

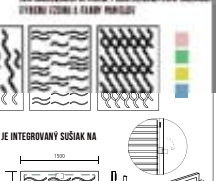

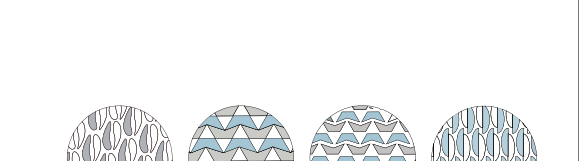

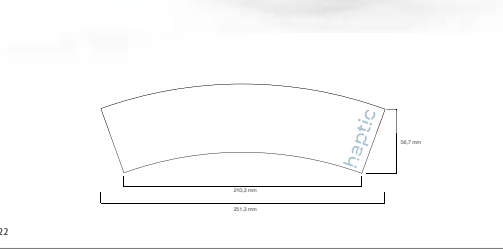

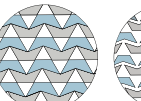
Karolína Huttová

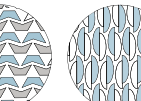

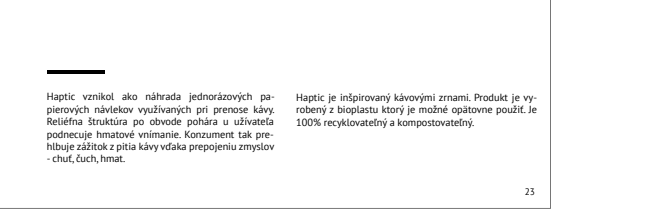

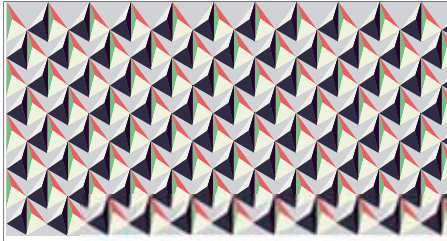

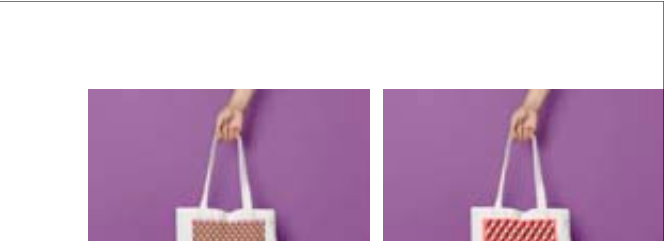

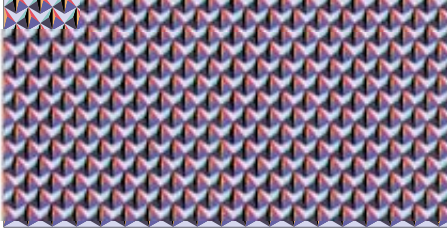

Dominika Barlová

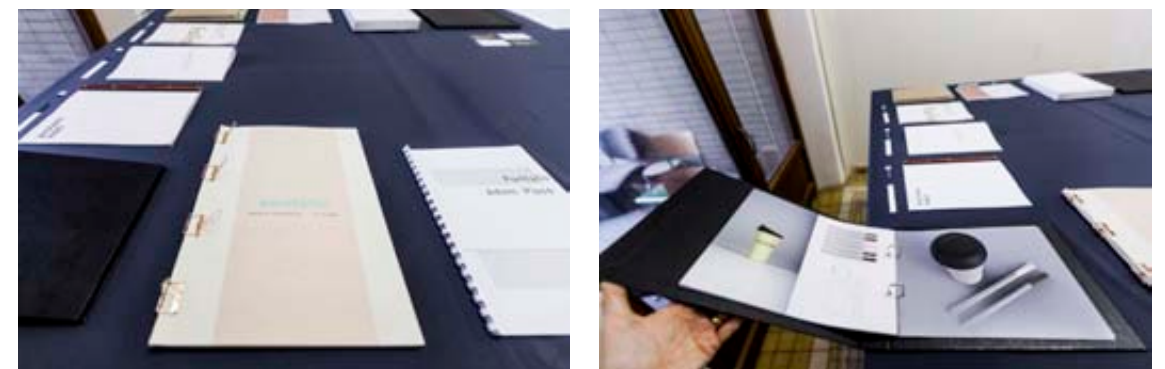
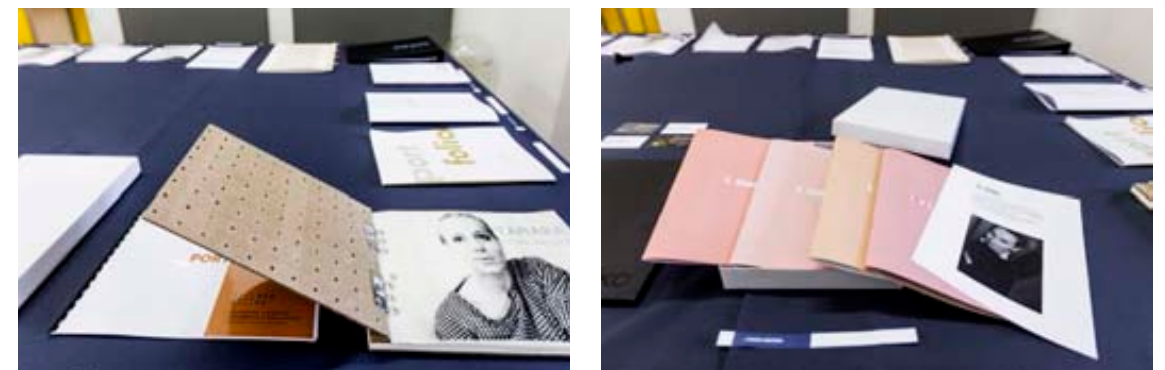
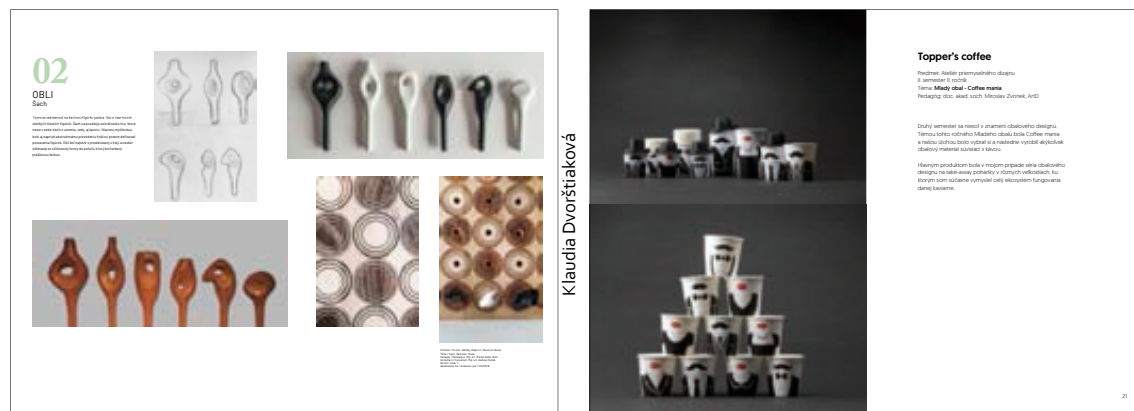

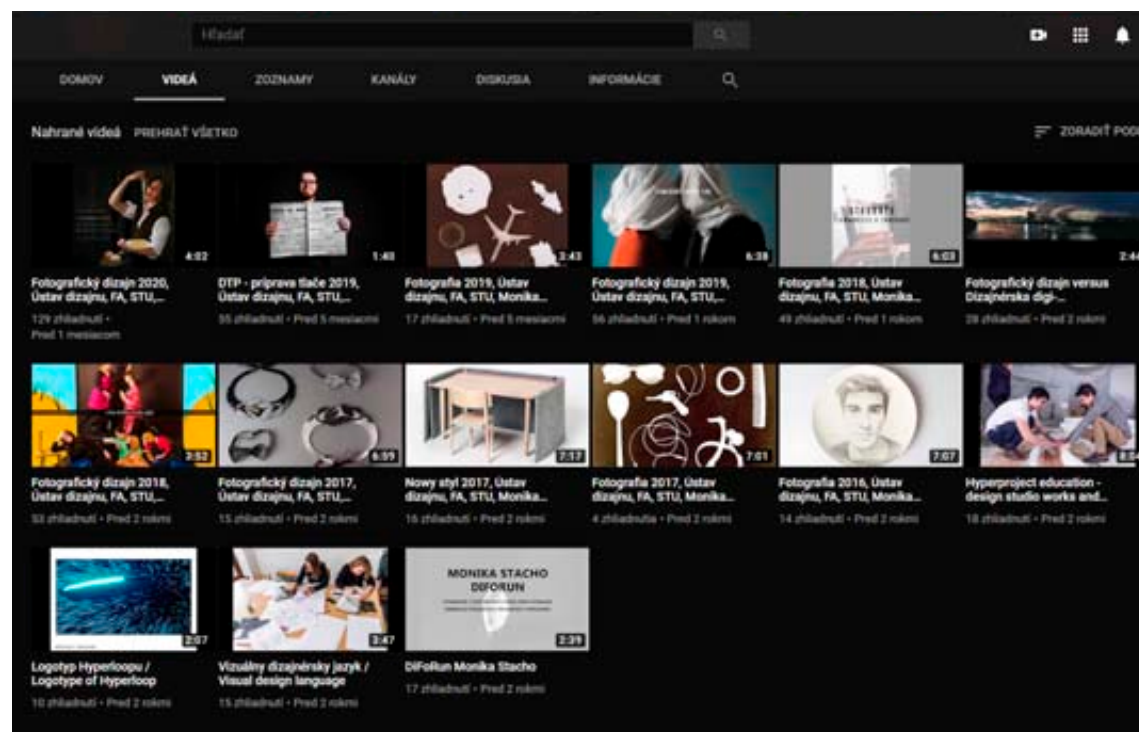

Dominka Režová

Tento učebný text obsahuje v úvode teoretickú esejistickú časť, opisuje súčasnú situáciu a snaží sa upozorniť na dôležitosť prepojenia kognitívnych procesov (vnímania, poznania a praxe zároveň). Potom pozornosť a pamäť pomáhajú zapojiť viac zmyslov, kde emocionálna väzba zohráva úlohu, podporuje pamäť alebo pocit slobody a dôvery v neformálnu debatu, emočné a sociálne zručnosti a samotný proces viac ako výsledok. Škola má byť podľa Komenského dielňou ľudskosti.³²

V ďalších častiach sa text venuje praktickej stránke zadania v školskom fotografickom laboratóriu FAD STU. V rámci kapitoly Analóg ide o zápis „endemického“ fotografického procesu pri klasickej výrobe fotografie, ktorý sa ako technológia vytráca, práve preto sa ho tento text snaží našim študentom zachytiť tesne pred zánikom.

V umeleckej oblasti tento analógový proces zažíva renesanciu, pretože poskytuje niektoré mimoriadne kvality zobrazenia, ktoré digitálny proces nie je schopný postihnúť. Aj analógové fotografovanie sa odlišuje od rýchleho snímania digitálom práve schopnosťou veľkého sústredenia sa na zobrazovanú skutočnosť, zachytenia detailov. Tento proces tak naďalej zostáva jednou z umeleckých možností vyjadrenia, tak ako v grafike techniky litografie, suchej ihly, sieťotlače apod.

Nasledujúca časť Autorská technika prenosu obrazu zachytáva už špeciálny novátorský autorský technologický proces spočívajúci v príprave alternatívneho fotografického negatívu z akéhokoľvek digitálnej predlohy a jeho prenášanie pomocou fotografickej emulzie na rôzne druhy materiálov. Publikácia obsahuje vizuálne výsledky tohto technologického postupu pre ďalšiu inšpiráciu budúcich študentov a taktiež ukážky výstupov z predmetu Fotografia zachytávajúce tvorivé študentské výsledky v analógovej fotografii.

Kapitola Digitál je upriamená na nastavenia dostupnej digitálnej zrkadlovky a základný postprocesing obrazu, nevyhnutný pre kvalitný výsledok aj v prípade fotografie architektúry. Nasledovnou prezentáciou produktovej fotografie, portrétu a tvorivého zadania apropriácie inšpiruje budúcich nasledovníkov vďaka predstavenej vizuálnej forme. Výstupy pochádzajú z predmetu Fotografický dizajn.

Fotografický zin či fotokniha ako fenomén dneška tvorí záverečnú časť publikácie. Ako voľná téma má možnosť sa individuálne prispôbiť každému

³³ <https://domov.sme.sk/c/22529479/jan-amos-komensky-aj-v-osobnych-tragediach-nachadzal-vieru-v-lepsie-ho-cloveka.html?ref=trz>

autorovi, a tak mu nechať priestor na osvedčenie vlastnú sebarealizáciu. Príprava tlačových dát fotografického zinu pozvoľne prechádza do hlavného grafického výstupu z predmetu DTP – príprava tlače s témou dizajnerskeho portfólia či akéhokoľvek foto-grafického vizuálu zohľadňujúc hlavný námet.

Text využíva prijateľnú textovú a hlavne obrazovú formu, upriamenú na súčasnú generáciu a doterajšie možné znalosti dizajnérov. Verím, že všestrannosť a interdisciplinarita zverejnených výstupov pomôže otvoriť „okno vesmíru dokorán“ aj ďalším študentom a záujemcom o fotografiu. Holistický prístup Komenského myšlienok, že celé ľudské poznanie navzájom súvisí a navzájom sa dopĺňa rovnako ako „Omnes omnia omnino“ (všetci, všetko a všestranne), bohužiaľ nestratil ani po 350 rokoch svoje opodstatnenie pre rozvoj. Tak ako je prospešný pre jednotlivcov, prispieva k prospechu celej spoločnosti, podobne ako Nashova teória hier, rozvíja „univerzálne učenie“. Toto učenie zas napomáha všemohúcnosti vzdelaní a podpore školstva, ktoré kultivujúc osobnosti podporuje v svojich dôsledkoch mier.

This educational text contains an theoretical essay part in the introduction, it describes the current situation which tries to draw attention to the importance of interconnection of cognitive processes (perception, cognition and practice at the same time). Then attention and memory help to involve multiple senses, where the emotional bond plays a role, supporting memory, or the feeling of freedom and trust in informal debate, emotional and social skills, and more the process itself than the result. According to Comenius, the school should be a workshop for humanity.

In the following parts, the text deals with the practical side of assignments in the school photography laboratory at FAD STU. The chapter two is an inscription Analogue writes down the “endemic” photographic process in the classic production of photography, the technology of which is disappearing.

This analog process in the art field is experiencing a renaissance because it provides some extraordinary image qualities that the digital process is not able to capture. Even analog photography differs from fast digital shooting precisely by the ability to focus greatly on the displayed reality, capturing details. This process as remains one of the artistic possibilities of expression, for example as lithography, dry-point or serigraphy in the graphics art.

The following part Image transmission author’s technique captures a special innovative author’s technological process. It consists of preparing an alternative photographic negative from any digital original and transferring it using a photographic emulsion to various types of materials. The publication also contains visual results of this technological process for future inspiration, as well as examples of outputs from the subject Photography, which capture results of student creative work in analogue photography.

The chapter Digital is focused on the settings of the available digital SLR and the basic post-processing of the image, necessary for a quality result in the case of photography architecture as well. This is followed by a presentation of product photography, a portrait and a creative assignment of appropriation, which inspires future followers thanks to the printed visual form. The assignment is part of Photography and Design lectures.

A photographic zine or photo book became a phenomenon nowadays and it forms the final part of the publication. This free topic gives the opportunity to adapt individually to each author, thus leaving him space for a proven self-

realization. The preparation of the print data of the photographic zine gradually passes to the main graphic output from the subject Printing preparation. The theme is a design portfolio or any photo-graphic visual with a selected main motif.

The text uses acceptable textual and especially visual form, suitable for the current young generation and possible knowledge of our students of design. I believe that the versatility and interdisciplinary of the published outputs will help to open the „window of universe open” to other students and those interested in photography. The holistic approach of Comenius’ ideas that all human knowledge is interconnected and complementary, just like the “Omnes omnia omnino” (all, everything and all-round), unfortunately did not lose its justification for development 350 years after his death. As it is beneficial for individuals, it contributes to the benefit of society as a whole in the similar way as the Nash's theory of games develops „universal learning”. This way of educating helps the omnipotence of education and the promotion of education, which cultivates personalities and promotes peace in its consequences.

kostol Ducha Svätého v Žehne. foto: Ivo Fleischer

Autorka, fotografka a pedagogička Monika Stacho, Mgr.art., ArtD. študovala ŠUP v Košiciach v odbore keramika, bakalárske štúdium maľby na Akadémii umení v Banskej Bystrici, magisterské štúdium fotografie na VŠVU skončila v roku 2004 a doktorát z umenia získala na Akadémii umení v Banskej Bystrici v roku 2014. Od roku 2003 pracovala ako PC a MAC dizajnér v grafickom a printovom štúdiu a neskôr ako DTP artist v produkčnej firme. Od roku 2016 pôsobí ako pedagóg na Ústave dizajnu, Fakulty architektúry a dizajnu Slovenskej technickej univerzity v Bratislave ako odborný asistent pre výučbu odborných predmetov: Fotografia, Fotografický dizajn, DTP – príprava tlače, Dizajnerský vizuálny jazyk, 2D – počítačová podpora.

Umelecky pracuje a vystavuje od ukončenia magisterského štúdia. Venuje sa manipulovanej fotografii, participatívnym projektom, fotografii súkromného dokumentu, pracuje s fotografickými archívami, fotografiou architektúry, digitálnym postprocesingom, venuje sa výskumu, pedagogickej práci, redakčným prácam a grafickému dizajnu fotokníh.

Počas svojej umeleckej práce získala niekoľko ocenení a nominácií: Cenu rektora VŠVU 2004 za najlepšiu magisterskú prácu roka, nomináciu Európskeho mesiaca fotografie Alcatel Mutations 2006, nomináciu na cenu ESSL Art Award CEE 2013 a cenu v CER Photo contest 2013. S manželom v autorskej dvojici získali českú cenu Slovník roka 2015 za knihu Obchodná, ktorá sa stala jednou z desiatich udalostí roka 2015 redakcie Fotonovín a dostala sa tiež do nominácií Grand Prix Fotofestivalu Łódź v Poľsku.

Medzi jej najznámejšie fotografické projekty patria: Zvečneniny 2004, Ester – nekonečný príbeh 2009, Magické roky 2009 – 2013, Nedotýkajte sa obrazov, prosím 2009, East spirituality 2012 a projekty súkromného dokumentu

s výstupom v autorskej tlači ako sú Súkromné noviny a 2 families – 2 agies 2020. Niektoré z týchto prác sa nachádzajú v galerijných a súkromných zbierkach.

S manželom prof. Ľubom Stachom v autorskej dvojici pracovala na rôznych autorských projektoch zameraných na kresťansko-židovské kultúrne hodnoty, architektúru, dizajn mesta či obdobie holokaustu: O domoch 2010, Ruiny 2012, Dva domy jedného pána 2008 – 2010, projekt Obchodná 1984 – 2014 a Obchodná na Obchodnej 2015, film Zachor 2018 a mnoho ďalších. Mala niekoľko samostatných a kolektívnych výstav v Londýne, Regensburgu, Berlíne, Bad Homburgu, Frankfurtu, Houstone, Washingtonu, Kaunase, Minsku, Novom Sade, Prahe, Plzni, Varšave, Łodzi, Krakove a na Slovensku.

Editorsky zostavila alebo graficky spracovala publikácie: STACHO, Monika – Magické roky, 2012; Ľubo Stacho – Moja krajina/My country 2012; Ľubo Stacho – Obchodná 1984 – 2014; STACHO, Monika – STACHO Ľubo – Obchodná na Obchodnej, Umenie vo verejnom priestore / Art in public spaces 2015; STACHO, Monika (ed.), STACHO, Ľubo (ed.) – Ušký peregál, 2017; STACHO, Monika (zost.) – Hyperloop : Bratislava - Brno Hyperloop Hyperproject, Výskum koncepcie systému Hyperloop Research design concepts for the Hyperloop system, 2018; STACHO, Monika – SVETLO, INŠTALÁCIE, AKCIE a PERFORMANCIE vo fotografiách Ľuba Stacha; Ľubo Stacho – Chvála svetla 2020; STACHO, Monika – Súkromné noviny 11 rokov/2008-19, 2020; STACHO, Monika a Ľubo – 2 families 2 ages, 2020. Venuje sa aj príprave drobných grafických prác, katalógov, skladačiek, plagátov, pozvánok apod.

V rámci pedagogickej práce pracovala so študentami na medzinárodnom projekte Hyperloop vystavenom na Coneco Racioenergia 2018. Pravidelne študenti vystavujú svoje práce na Nocich architektúry na fakulte a svoje práce (z predmetov Fotografia, Fotografický dizajn a DTP – príprava tlače) predstavujú aj v online priestore v krátkych videách na youtube kanály fd2017 dizajn a fotografické ziny pomocou platformy issuu. Niekoľko z týchto zinov odprezentoval OFF festival fotografie 2020 v sekcii OFF libris. Súčasťou pedagogickej práce je aj spolupráca s firmami: Typografia plus, Copex, Europapier a Slovart, kde študenti absolvujú pravidelné exkurzie alebo v nich realizujú výstupy.

Autorka absolvovala návštevy, stáže a pobyty v zahraničných inštitúciách a festivaloch: pracovná stáž UK 1996, ikonografická dielňa RU 1997, pracovná stáž UK 1997, Akademia Sztuk Pięknych w Warszawie – III Warszawskie Biennale Sztuki Mediów PL 2010, Univerzita Vytautasa Magnusa – Kaunas Photo LT 2016, University of Applied Sciences Berlin – Emop Berlin DE 2018, Bezalel Academy Jerusalem IL 2018, Teaching Art-education St. Pope Paul VI. primary school, Potters Bar UK 2019 a LAB univerzita Lahti FIN 2019.

Analóg – fotoaparát na klasický film a v širšom zmysle analógový proces

Digitál – fotoaparát s digitálnym fotografickým výstupom, z ktorého prenášame fotografický obraz do počítača alebo digitálny obraz – fotografia zhotovená digitálnou technikou – najčastejšie smartfónom, fotoaprátom, zrkadlovkou alebo nezrkadlovkou

Vyvolať film – natočiť vyvolaný film za úplnej tmy na cievku a vložiť ho do vývojnice – tanku. Následne prebieha vyvolávanie pomocou negatívnej vývojky, prerušovača – vody, ustaľovača a šampónu v presných intervaloch, potom sa film suší

Vyvolať fotografie – print-proces, pri ktorom v tmavej komore pri červenom osvetlení a za určitej clony a času zväčšováka, prebieha nasvietenie na fotografický papier rôzneho kontrastu a povrchu. Následne sa papier vyvolá, preruší vodou, ustáli a vyperie vo vodnom kúpeli v presných intervaloch. Papier sa nakoniec nechá vyschnúť

Fotogram – technika, pri ktorej predmety položené na fotografický papier nasvietime svetlom a tak vzniká biely obraz predmetov na papieri alebo šedý vzhľadom k ich priehľadnosti

Strukáž – maľovanie, striekanie ustaľovačom a vývojkou (procesnými chemikáliami) na fotografickom papieri, obraz je následne ustálený a vypraný vo vode

Fotografický papier – papier – cr podložka so svetlocitlivou vrstvou, ktorý prevažne používame na zhotovenie fotografií, ale aj fotogramov či strukáží, s povrchom: matný, lesklý, velvet apod.

Fotografická emulzia – emulzia, ktorá sa za slabého červeného svetla v tmavej komore roztaví v teplej vode s kvapkou tvrdidla a následne je nanášaná najčastejšie štetcom na materiály rôzneho druhu – textil, drevo, kameň, kov, porcelán či sklo (na hladké povrchy je nutné naniesť vopred lak)

Vývojka – chemikália, vodný roztok, ktorý vyvoláva svetlocitlivý obraz na fotografickom papieri za červeného osvetlenia (obsahuje viacero chemikálií, ktoré halogenid striebra prevedú na kovové striebro)

Ustaľovač – chemikália, vodný roztok vymývajúci zbytočné strieborné soli z fotografického papiera a tým ustaľujúci fotografický obraz na papieri alebo na filme, (thisíran sodný)

Vývojnica, navíjacia cievka – nádoba na vyvolávanie filmov a cievka je náradie na navinutie filmu, tak aby sa jednotlivé jeho povrchy nedotýkali. Obidve sa používajú na vyvolanie filmu, najčastejšie 35mm kinofilmu alebo zvitkového filmu

Štipce, misky, odmerka – náradie na vyvolávanie a ustaľovanie fotografických papierov pri teplote 20°C

Tónovač – roztok, ktorý dokáže zmeniť farebný tón ČB fotografie na indigo alebo sepia odtieň, teplota tónu závisí od doby prania a od teploty roztokov

Kontaktná kópia filmu – index – je pozitívny obraz filmu na papieri zhotovený priložením filmu priamo na papier, zaťažený sklom, nasvietený zväčšovákom a vyvolaný

Alternatívna výroba negatívu z digitálnych snímkou – neklasická náhrada fotografického negatívu, slúži na prenos digitálneho obrazu na materiály s fotografickou emulziou. ČB fotografie vo veľkosti cca zvitkového políčka sa pripravia v Adobe Ps a invertujú sa do negatívneho obrazu, ten sa vytlačí na priehľadnú fóliu, ktorá sa následne nastrihá na pásy. Nevýhodou je raster pri zväčšovaní, ktorý vytvorí digitálna tlač, ten sa vytráca v závislosti od použitia materiálov so štruktúrou ako je napr. textil

Expozičná skúška – skúška na presné určenie času expozície fotografického papiera, ktorá prebieha postupným pridávaním napr. 1 secundovej expozície na jeden ústrižok fotografického papiera

Camera raw – softvérový nástroj spoločnosti Adobe na úpravu RAW fotografií

Adobe Lightroom – komplexný softvér, na triedenie, organizovanie a úpravu fotografií

Postprocessing – digitálne korekcie (expozícia, kontrast, nastavenie bielej, vytiahnutie kresby z tieňov, transformácia a kipovanie – vyrovňavanie línií (kipping), korekcia objektívu, ostrenie, aplikácie na vybrané snímky, batch výstup apod.)

Adobe Bridge – starší softvérový nástroj na organizovanie a triedenie fotografií, ktorého benefitom je prehľadnosť a jednoduchá manipulácia

Ostrenie pomocou High pass – špeciálna technika ostrenia fotografií v Adobe Ps

Adobe Indesign – profesionálny softvér na usporiadanie a prípravu dát do tlače určený pre jednostranové alebo viacstranové publikácie

Doporučená literatúra

Pohribný, Jan: Kreativní barva ve fotografii, Vydavatelstvo Zoner Press, 2016

Pohribný, Jan: Kreativní světlo ve fotografii, Vydavatelstvo Zoner Press, 2011

Literatúra

Bérešová, Simona; Prešnajderová, Dáša: Škola ako laboratórium života, Slovak Design Center, Bratislava, 2020; ISBN: 978-80-89992-06-5

Barthes, Roland: Světlá komora, Agite/Fra, Praha, 2005, ISBN: 80-86603-28-8

Ed. Grůň, Daniel: AMA. Ľubomír Ďurček, Květoslava Fulierová, Július Koller a amatérski výtvarníci, SCHLEBRÜGGE.EDITOR, ISBN: 978-3-903172-62-3

Hans M. Wringler: Kunstschulreform 1900-1933. 1977

HOJSTRIČOVÁ, J. Renesancia fotografie 19. storočia. 1. vyd. Bratislava : Vysoká školaýtvarných umení, 2014. 287 strany. ISBN 978-80-89259-84 -7

Jindra, Jan: Reklamní a produktová fotografie, Kreativní techniky a neobvyklé postupy, Vydavatelstvo Computer Press, 2011, ISBN: 978-80-25131-12-1

Pepe, Dita: Fotografie – autoterapie, magisterská práca

Jiráček, M.: Technické základy fotografie. Praha: KFZ a SdP, 2002, ISBN: 80-02-01492-8

Kováč, Matej a Adam: Bratislavský kraj, BKS, 2020, ISBN: 978-80-99911-03

Pospěch, Tomáš: Autorská kniha jako cílové medium pro fotografický projekt, habilitačná práca, 2017

Sontagová, Susan: O fotografii, Paseka, Praha, 2002, ISBN: ISBN 80-7185-471-9

Stacho, Ľubo: Obchodná 1984-2014, Vydavatelstvo O.K.O. so Slovartom, 2014, ISBN: 9788088805144, in: <https://obchodna1.webnode.sk/o-knihe/>

www

<https://offbratislava.sk/>

<https://www.sedf.sk/>

www.justprint.sk/blok/

<https://www.literama.sk/data/produkty/ukazky/5/2/7/7/1/8524-exponometrie.jpg>

<https://www.nobelprize.org/prizes/economic-sciences/1994/nash/biographical/>

<http://www.piaget.org/aboutPiaget.html>

<https://josephchiltonpearce.org/biography>
<https://www.martinus.sk/?uitem=651475#description>

Staňek Peter, In: <https://www.youtube.com/watch?v=ec2kJoCuvQo&feature=youtu.be>

<http://www.summerhillschool.co.uk/>
<https://www.csfd.cz/film/279052-summerhill/prehled/>

<http://www.photograms.org/photogram.html>
<https://www.youtube.com/watch?v=uNYisHIJMPI>

<https://www.lightroompresets.com/blogs/pretty-presets-blog/understanding-raw-file-format>

Meluš, Boris: obálka časopisu designum 3, SCD, in: <https://www.facebook.com/126964388619/photos/a.492860373619/10158692300658620/>

<https://www.magnumphotos.com/photographer/henri-cartier-bresson/>

<https://svet.sme.sk/c/4036265/vsetko-ma-svoj-rozhodujuci-okamih.html>

<https://www.nytimes.com/2019/09/15/books/susan-sontag-biography-benjamin-moser.html>

DiFoRun
Monika Stacho

Fotografický
dizajn versus
Dizajnerska
digi-kresba

Fotografický dizajn
2020

Fotoziny issuu

Jan Rak, in: <https://www.youtube.com/watch?v=lp15Rx0JbBE&list=PLyVnKqkbebeFnlnNY6N8LaoAoJvMXpJnY&index=9>

<https://www.flowee.cz/iqport/6682-jan-rak-kdy-bude-na-zemi-raj-az-si-uedomime-ze-si-reality-vytvarime-sami>

Videá o produktovej fotografii:

<https://www.youtube.com/watch?v=srL9iPQ7V5k>

<https://www.youtube.com/watch?v=agrJB3VKA74>

<https://www.youtube.com/watch?v=5k5vmAGP7vY>

<https://www.youtube.com/watch?v=ETsekJKsr3M>

<https://www.youtube.com/watch?v=Eb3sSJTF5Og>

jedlo z iphone lightroom <https://www.youtube.com/watch?v=qCVFdtePilo>

Videá so školskými prácami

Nowy styl 2017 (https://youtu.be/8A_3jITISW8) 7:17 min.

Hyperloop videá 2018 (foto a produkcia)

Monika Stacho – DiFoRun (<https://youtu.be/vneue5QOIWo>) 2:39 min.

Hyperproject eduation – works and process (<https://youtu.be/Ui1SuiHN1QM>) 8:04 min.

Vizuálny dizajnersky jazyk (<https://youtu.be/YMN4UooYo7g>) 3:46 min.

Logotyp Hyperloopu (<https://youtu.be/VVBlujLOc-A>) 2:07 min.

Fotografický dizajn – Dizajnerska digi-kresba (<https://youtu.be/SZlW8zmBtQw>) 2:43 min.

Autorská produkcia

Fotografia 2016 (<https://youtu.be/Ui1SuiHN1QM>), 7:07 min.

Fotografický dizajn 2017 (<https://youtu.be/hjvO4ElogiY>) 6:58 min.

Fotografia 2017 (<https://youtu.be/TDBF6miBkdQ>), 7 min.

Fotografický dizajn 2018 (<https://youtu.be/DteQoAGCiWo>) 3:52 min.

Fotografia 2018 (<https://youtu.be/NbJGG6s5AMI>) 6:03 min.

Fotografický dizajn 2019 (<https://youtu.be/FTGFAVcH3nA>) 6:38 min.

Fotografia 2019 (<https://youtu.be/UnRrPF3aV-k>) 3:42 min.

DTP – príprava tlače 2019 (<https://youtu.be/Veo2yTQTsZE>) 1:39 min.

Fotografický dizajn 2020 (https://youtu.be/he_w1k3DcRM) 4:02 min.

Školské foto-ziny

z predmetu Fotografický dizajn 2020 (19 ks, každý 20 s.): https://issuu.com/f_dizajn

Aropriácie, home edition, Fotografický dizajn, Ústav dizajnu, FA STU, 2020; 1,4 AH, tlačená verzia

Publikácia Hyperloop: https://issuu.com/f_dizajn/docs/h_vnutro_240x210mm_tlac_vset-ko1_w

Stránky

www.issuu.com/f_dizajn

youtube kaná fd2017 dizajn www.youtube.com/channel/UCwnZ1pyT3HWKOUWASvwsSVg

<https://monikastacho.webnode.sk>

Podakovanie patrí všetkým, ktorí ma harmonicky posúvali vpred,
rodine, učiteľom a študentom, ktorí sa vo svojej rôznorodosti dokázali pýtať.

Autentický foto-grafický dizajn
autor © Monika Stacho / pedagóg predmetu Fotografia, Fotografický dizajn a DTP – príprava tlače
Ústav dizajnu, Fakulta architektúry a dizajnu
Vydala Slovenská technická univerzita v Bratislave vo Vydavateľstve SPEKTRUM STU
Design a Layout © Mobidig
Redakcia Petra Šišťiková
Na obálke fotografia Monika Stacho z projektu Hyperloop
1. slovenské vydanie v elektronickej podobe, Bratislava 2020
ISBN: 978-80-227-5045-5

SPEKTRUM
STU

STU
FAD

